

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Dublety a triplety v anglických právních textech:
překlad do češtiny**

(Diplomová práce)

2020

Bc. Karolina Tarabová

Filozofická fakulta Univerzity Palackého
Katedra anglistiky a amerikanistiky

**Dublety a triplety v anglických právních textech:
překlad do češtiny**

**Binomials and multinomials in English legal texts and
their translation into Czech**

(Diplomová práce)

Autor: Bc. Karolina Chmielová

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na tlumočení a překlad

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Ondřej Klábal

Olomouc 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 6. 5. 2020

Karolina Tarabová

Anotace

Autor: Bc. Karolina Tarabová

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na tlumočení a překlad

Název česky: Dublety a triplety v anglických právních textech: překlad do češtiny

Název anglicky: Binomials and multinomials in English legal texts and their translation into Czech

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Ondřej Klabal

Rok: 2020

Počet stran: 86

Počet znaků (úvod-závěr): 132 925

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá dubletami a tripletami v anglických právních textech a jejich překladem do češtiny. V teoretické části se práce zaměřuje na problematiku dublet a triplet v právních textech. Zabývá se jejich vývojem, funkcí a dalšími charakteristickými vlastnostmi. V praktické části je provedena srovnávací pojmová analýza vybraných adjektivních dublet a triplet. Cílem analýzy a celé práce je navržení českého překladu vybraných dublet a triplet do češtiny. Výstupem této diplomové práce je rovněž anglicko-český glosář dublet a triplet.

Klíčová slova: dublety, triplety, právní jazyk, právní text, překlad, pojmová analýza, právní terminologie

Abstract

The subject of this thesis are binomials and multinomials in English legal texts and their translation into Czech. The theoretical part of the thesis deals with binomials and multinomials in legal texts. It discusses their development, function and other characteristic features. The practical part of the thesis consists of contrastive conceptual analysis of selected adjectival binomials and multinomials. The aim of the analysis and the thesis in general is to propose a suitable translation of the binomials or multinomial into Czech. This thesis also includes a glossary of the analysed binomials and multinomials.

Keywords: binomials, multinomials, legal language, legal text, translation, conceptual analysis, legal terminology

Poděkování

Velice děkuji Mgr. Ondřeji Klabalovi za odborné vedení, cenné rady a vstřícný přístup, které mi v průběhu psaní práce poskytl.

Seznam použitých zkratk

BLD – Black’s Law Dictionary

NOZ – Zákon č.89/2012 Sb., nový občanský zákoník

OED – Oxford English Dictionary

SSČ – Slovník spisovné češtiny

Obsah

1 Úvod	9
2 Dublety a triplety	10
2.1 Definice dublet a triplet	10
2.2 Vznik a vývoj dublet a triplet v právní angličtině.....	14
2.2.1 Období Anglosasů a aliterace.....	15
2.2.2 „Překladová teorie“ vzniku dublet.....	15
2.2.3 Současný přístup k dubletám a tripletám v právní angličtině.....	17
2.3 Funkce dublet a triplet	19
2.4 Aliterace	21
2.5 Spojovací výraz.....	22
3 Metodologie	24
3.1 Zdroj dublet a triplet	24
3.2 Pojmová analýza	25
3.2.1 Adjektivní dublety a triplety a právní terminologie	26
4 Pojmová analýza adjektivních dublet a triplet	27
5 Závěr	66
Summary.....	68
Bibliografie	70
Přílohy.....	77

1 Úvod

Anglický jazyk užívaný při tvorbě právních dokumentů má mnoho charakteristických rysů. Prvním z nich je například jeho vizuální stránka, která se odráží v celém právním dokumentu. Právní texty jsou logicky členěné do odstavců, obsahují očíslované části a také používají velká písmena pro důležitá slova (Davy & Crystal, 1973, s.198-199). V právní angličtině je rovněž užívána charakteristická syntax. V této rovině jsou často zmiňovanými vlastnostmi například použití pasíva, nominalizace či podřadné spojování vět (Scotto di Carlová, 2015 s. 40). V neposlední řadě má právní jazyk mnoho charakteristických vlastností na lexikální rovině. Jsou jimi například archaismy, termíny či slova cizího původu (Stanojevičová, 2011). Mezi charakteristické lexikální rysy právní angličtiny patří také dublety a triplety, které jsou tématem této diplomové práce. Dublety a triplety lze považovat i za stylistický rys právního jazyka, jelikož se v právních textech vyskytují až pětikrát častěji než v jiných typech textů (Gustafssonová, 1984, s. 125).

Na téma dublet a triplet vzniklo již mnoho teoretických prací (například Malkiel, 1959; Bugajová, 2006; Bázlík, 2007; Chromá, 2011; Kopaczyková a Sauer, 2017). Tyto výzkumy dublety a triplety definují, řadí je z hlediska slovních druhů, uvádějí jejich charakteristické vlastnosti, zajímají se o jejich syntaktickou funkci, vývoj a o druh synonymie v těchto spojeních. Tato práce se zabývá dubletami a tripletami v anglických právních textech a jejich překladem do češtiny. Cílem práce je pomocí srovnávací pojmové analýzy navrhnout vhodné překladové ekvivalenty k vybraným dubletám a tripletám. Tímto práce rovněž u vybraných dublet a triplet odpovídá na otázku, zda je nutné dublety či triplety v překladu zachovávat.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Cílem teoretické části je popsání teoretických aspektů dublet a triplet v anglickém právním jazyce. Pozornost je rovněž věnována českým přístupům k této problematice. Kromě definování dublet a triplet se tato část práce věnuje rovněž jejich charakteristickým vlastnostem. Mezi ty patří například aliterace či druh spojovacího výrazu. Pozornost je v této části rovněž věnována funkci dublet a triplet, kterou v právních textech plní. Dále se práce zabývá vznikem a vývojem dublet a triplet v historickém kontextu vývoje právního jazyka. Jelikož se v současnosti názor různých autorů na používání dublet a triplet liší, jsou zde prezentovány rovněž současné přístupy k dubletám a tripletám.

Praktickou částí práce je pojmová analýza vybraných dublet a triplet. Pojmovou analýzu pro právní termíny popsala Marta Chromá (2014, s. 48) a spočívá v porovnávání pojmových obsahů termínů v anglickém a českém jazyce. V případě dublet a triplet dochází i ke srovnání pojmových obsahů jednotlivých složek a rozhodnutí, zda je možné přeložit dubletu jednoslovně, nebo je nutné ji v překladu zachovat. V této práci jsou analýze podrobeny adjektivní dublety a triplety vybrané ze seznamu, který se nachází ve slovníku Bryana Garnera (2011, s. 294-297). Na základě této analýzy jsou navrhována vhodná překladová řešení.

Kromě samotné pojmové analýzy vybraných dublet a triplet, je výstupem práce rovněž anglicko-český glosář, který se nachází v příloze práce, a který lze využít při překladu anglických adjektivních dublet a triplet do češtiny.

2 Dublety a triplety

Jak již bylo zmíněno v úvodu, dublety a triplety lze považovat za charakteristický rys právního jazyka. Tato kapitola se zabývá teoretickými poznatky týkajícími se dublet a triplet. Na základě vybraných předchozích studií a odborné literatury jsou zde uvedeny základní definice dublet a triplet v angličtině i češtině, na jejichž základě se práce vymezuje vůči tomu, jaká slovní spojení lze považovat za dubletu či tripletu. Jsou zde rovněž popsány charakteristické vlastnosti dublet a triplet, které jim různí autoři připisují. Dále se kapitola rovněž věnuje vývoji dublet a triplet a s ním neoddělitelně spojenému vývoji právního jazyka obecně.

2.1 Definice dublet a triplet

Podle mnoha zdrojů (Gustafssonová, 1984, Bázlík, 2007; Sauer a Schwanová, 2017) anglický termín *binomials* jako první použil Yakov Malkiel (1959). Ve své studii dublety definuje jako: „sekvenci dvou slov, která jsou stejného slovního druhu, a která zauímají stejnou pozici v syntaktické hierarchii a jsou ve většině případů spojena určitým spojovacím výrazem“¹ (Malkiel, 1959, s. 113). Malkiel se ve své práci věnuje

¹Není-li uvedeno jinak, citace do češtiny přeložila autorka práce.

dubletám obecně, mnoho jeho poznatků lze však aplikovat i na dublety v právních textech. Dublety ve své práci odlišuje od idiomů, jelikož nenesou stejné charakteristické sémantické, syntaktické a stylistické rysy (1959, s. 115), a věnuje se jejich ustálenosti a také pořadí jejich složek. Navrhuje škálu ustálenosti pořadí složek, kde na jednom konci škály se nacházejí dublety, u kterých lze pořadí jednotlivých složek libovolně měnit, na druhém konci škály se nacházejí ustálené dublety s neměnným pořadím složek (1959, s. 116). Ustálenost dublety v jazyce Malkiel pojí s četností výskytu dublet a rovněž hovoří o škále, kde se na jednom konci nachází obrovské množství dublet použitých pouze jednou a na druhém konci jsou dublety, které se v jazyce opakují často (1959, s. 117-118). Malkiel ve své práci hovoří také o „multinomiálech“, mezi které řadí triplety a delší řetězce, a považuje je za významově komplexnější struktury než dublety (1959, s. 120-121). Právě toto Malkielovo rozřazení na „binomials“ a „multinomials“, do kterých jsou zařazeny triplety, se odráží i v anglickém názvu této práce. Malkiel také uvádí typy vztahů mezi členy dublet. Vztah mezi složkami dublety může být podle něj založen buď na jejich formě nebo významu. Pokud je vztah založen na formě výrazů, Malkiel vyčleňuje dvě kategorie dublet: kategorii, ve které jsou obě složky formálně identické (například dubleta *years and years*), a kategorii, ve které je druhá složka odvozená od první složky, například přidáním přípony či předpony či skloňováním (1959, s. 125-126). Pokud je dubleta založená na sémantickém vztahu obou složek, může se jednat o synonymii, vzájemné významové doplnění, antonymii, podřazenost či důsledek (1959, s. 126-129). Na seznamu dublet a triplet, který je využíván pro potřeby práce, se žádná dubleta ani tripleta založená na formálním vztahu nenachází a všechny dublety a triplety tak spadají do druhé skupiny. Sémantický vztah mezi složkami je pak určen u vybraných dublet v rámci pojmové analýzy v praktické části práce. Dále se Malkiel věnuje například aliteraci a rýmu, spojovacímu výrazu, pozici dublety ve větě a dalším vybraným aspektům, kterým se věnuje v příslušných podkapitolách.

Mnoho autorů se také odkazuje na definici Bhatii, který dublety, triplety i delší řetězce definuje jako: „sekvence dvou či více výrazů nebo frází, které se řadí do stejné gramatické kategorie, existuje mezi nimi sémantický vztah a jsou spojené syntaktickým prostředkem, jako například spojkou *a* či *nebo*“ (1994, s. 143). Na rozdíl od první definice Malkiela tato definice již obsahuje zmínku o významovém vztahu mezi jednotlivými složkami dublety či triplety, což je jejich podstatným znakem.

Jednou ze stěžejních prací týkajících se dublet a triplet používaných v právních textech je práce Gustafssonové (1984). V této práci Gustafssonová používá jako východisko definici Malkiela, ale zdůrazňuje, že mezi jednotlivými komponenty musí být i sémantický vztah, v opačném případě by se za dubletu mohlo považovat i náhodné spojení dvou slov (1984, s.124). V článku autorka popisuje svou studii, ve které zkoumala dublety v současné angličtině vyskytující se v žurnalistických, populárně naučných, beletristických a také právních textech. Gustafssonová v této studii zjistila, že „dublety se v právních textech vyskytují až pětkrát častěji než v jiných žánrech“ a také míra opakování jednotlivých dublet byla v právních textech podstatně vyšší (1984, s. 125). Autorka se také konkrétněji zabývá syntaktickými vlastnostmi dublet v právních textech a zjišťuje, že dublety v právních textech se nacházejí častěji v rématické pozici, často plní syntaktickou funkci příslovečného určení a nejčastěji se jedná o kombinace dvou podstatných jmen (1984, s. 129-132). Obecně tedy autorka potvrzuje charakteristický výskyt dublet v právních textech.

Tématem dublet a triplet v anglických právních textech se zabývá rovněž Chromá (2011). V souvislosti s dubletami a tripletami zmiňuje i delší „řetězce synonym“, které se však podle Chromé od dublet a triplet liší tím, že se jedná o poměrně náhodný seznam synonym, který je vytvořen pro konkrétní právní kontext, kdežto v případě dublet a triplet se jedná o poměrně ustálená spojení (2011, s. 42). Dublety, triplety a synonymické řetězce považuje za jeden z charakteristických rysů právního jazyka a definuje je jako „řadu synonym, která se skládá ze dvou, tří nebo více lexikálních jednotek, které nesou stejný nebo podobný význam, a jejichž (zamýšleným) cílem je v největší možné míře přispívat k přesnosti výpovědi a jednoznačnosti její interpretace“ (2011, s. 42). Kromě významového vztahu mezi složkami dublet a triplet, Chromá ve své definici na rozdíl od výše zmíněných autorů rovněž uvádí, jaký je cíl a funkce dublet a triplet v právních textech. V tomto článku se Chromá zmiňuje rovněž o některých problémech spojených s překladem dublet a triplet. Za bezproblémový považuje překlad předložkových dublet a triplet, jelikož jejich ekvivalenty v cílovém jazyce budou odvozeny od slov, se kterými se předložky pojí (2011, s. 43). Jedná se o dublety jako například *by and between*, *by and through*, *by and under* nebo *from and after* (viz Příloha 3). V případě dublet a triplet skládajících se z podstatných jmen či sloves (jak je patrné z praktické části této práce i v případě dublet a triplet skládajících se z přídavných jmen) může být situace

komplikovanější, jelikož se překladatel musí rozhodnout, zda je možné některou ze složek dublety či triplety vynechat, nebo zda je nutné v překladu zachovat obě (2011, s. 43). Pokud jsou jednotlivé složky dublety úplná synonyma, navrhuje je překládat jednoslovně, avšak těchto případů je podle Chromé v právních textech minimum, jako příklad uvádí dubletu *make and enter into* (2011, s. 43). U částečných synonym je jednoslovný překlad v jistých kontextech také možný a za podmínky, že se definice jednotlivých složek zásadně neliší (2011, s. 44). Je tedy patrné, že při navrhování překladových protějšků bude nutné v rámci pojmové analýzy provést rovněž srovnání pojmových obsahů všech složek dublety či triplety a rozhodnout, zda je nutné při překladu do češtiny zachovat všechny složky dublety či triplety.

Z českých lingvistů se tématem dublet zabýval František Čermák (Filipec a Čermák, 1985; 2007 s. 414-422). Stejně jako jiní autoři se i Čermák věnuje dubletám obecně, bez zaměření na konkrétní typ textů. Dublety považuje za poměrně staré a pevné struktury, které se vyskytují v různých jazycích, a uvádí, že mohou být buď jazykově specifické, nebo mohou být mezinárodní (2007, s. 415). Mezinárodní dublety a triplety podle Čermáka vznikají díky podobnostem v kulturách národů, nebo jsou výsledkem doslovného překladu (kalku). Jako příklad uvádí dubletu *boj na život a na smrt*, která má v angličtině protějšek *a matter of life and death* (2007, s. 415). U dublet a triplet používaných v právních textech lze však předpokládat, že se bude jednat spíše o dublety a triplety jazykově specifické, a to hlavně z důvodu jejich provázaností s právním systémem konkrétní země. Čermák užívá místo termínů dubleta a tripleta termín binomiál a trinomiál, v publikaci se pak zabývá výhradně binomiály. Ty definuje jako:

„obvykle kolokační frazém či idiom, který je složený ze sledu dvou komponentů téhož slovního druhu, někdy i identické formy, a má obvykle nominální povahu, který je založený na iteraci třídové nebo individuální (zde pak někdy založený aspoň na stejném základu). Svou povahou se opírá na koordinaci či juxtapozici a má obvykle neměnný slovosled.“ (Čermák, 2007, s. 415).

Na rozdíl od přístupu Malkiela, v češtině bude mít podle Čermáka dubleta charakter podobný idiomu. Právě rozdílnými přístupy k dubletám a tripletám obou autorů se zabývá výzkum Klégra a Čermáka (2008). V teoretické části autoři srovnávají anglický (Malkiel, 1959) a český (Čermák, 2007) přístup k dubletám a

tripletám. Klégr a Čermák tvrdí, že v obou jazycích jsou nejdůležitějšími faktory určujícími dubletu gramatika a sémantika struktury a za hlavní rozdíl v přístupech autoři považují fakt, že anglické dublety jsou často definovány na základě svých estetických vlastností, jako je například aliterace či rým, kdežto v češtině se jedná hlavně o kolokabilitu struktury (2008, s. 43). Tato skutečnost je podle autorů důležitá, protože v češtině mají dublety status podobný statusu idiomů, kdežto v angličtině existuje větší prostor pro vytváření nových, neidiomatických dublet (2008, s. 43). Tento rozdílný status dublet v češtině a angličtině může mít následky i pro překlad. Mají-li dublety v českém jazyce mít vlastnosti podobné idiomům, jednalo by se o „jedinečné spojení minimálně dvou prvků, z nichž některý (popř. žádný) nefunguje stejným způsobem v jiném spojení (resp. více spojení), popř. se vyskytuje pouze ve výrazu jediném (res. několika málo)“ (Filipec a Čermák, 1985, s. 177). Je tedy pravděpodobné, že dubletu, která je v angličtině ustálená bude nebude možné překládat pomocí stejně ustálené a idiomatické dublety v češtině.

Z uvedených definic tedy vyplývá, že hlavními rysy dublet a triplet v právních textech, kterými se zabývá tato práce, je stejná gramatická kategorie složek, ustálenost dublety a významový vztah mezi jejich komponentami. Právě tato kritéria splňují analyzované dublety a triplety v této práci.

2.2 Vznik a vývoj dublet a triplet v právní angličtině

Velmi obecně situaci vzniku dublet a triplet komentuje Mellinkoff (1963, s. 345), který uvádí, že v minulosti v angličtině vždy existovala tendence používat dva slova namísto jednoho, a to jak v obecném, tak v právním jazyce. Podle něj v období, kdy v anglicky mluvících zemích převládala tradice ústního projevu, byl impulzem pro vznik dublet rytmus a následně v době, kdy angličtinu začaly ovlivňovat další jazyky, byly dublety a triplety užívány hlavně pro upřesnění a vysvětlení významu. Právě Mellinkoff je označován za prvního navrhovatele „překládové teorie“, podle které jedna složka dublety slouží jako překlad druhé složky jiného původu (Bugajová, 2006, s.11). Obecná tendence používání dvou slov namísto jednoho pak podle Mellinkoffa odezněla, kdežto v právní angličtině byla uchována a jak tvrdí, právníci se často při tvoření textů drželi a stále drží zásady: „tradiční tedy přesné“ (Mellinkoff, 1963, s. 346). Na vznik a vývoj dublet a triplet v právním jazyce je tedy nutné nahlížet v kontextu vývoje právního jazyka obecně, jehož podoba byla – stejně jako podoba

jazyka obecně – ovlivňována národy, které v daném období vládly Británii. Cílem následujících podkapitol tedy bude stručné popsání vývoje dublet a triplet.

2.2.1 Období Anglosasů a aliterace

Za počátky právního jazyka lze označit 5. století n.l., tedy období Anglosasů a také období, ve kterém vznikly nejstarší britské právní texty (Tiersma, 2000, s. 10; Scotto di Carlová, 2015, s. 11). Jedná se o období, ve kterém byla společnost z větší části negramotná, a právo tak mělo převážně ústní podobu (Mellinkoff, 1963, s. 41). V tomto období se jednalo hlavně o kodifikaci zvyků a tradic (Scotto di Carlová, 2015, s. 12) a hlavními charakteristikami právního jazyka byla aliterace (která je charakteristická i pro dublety a triplety), paralelismus, formulaičnost, rytmus; tedy takové prostředky, které pomáhaly při zapamatování právních textů, které byly z velké části přednášeny ústně s důrazem na přesnost a úplnost (Scotto di Carlová, 2015, s. 13-14). Ústní přednes právních textů měl totiž často charakter rituálu a texty měly jasně stanovený obsah, který musel být přednesen v přesném znění (Mellinkoff, 1963, s. 41-42).

Podle Tiersmy (2000, s. 13-14) důležitou roli v ústních projevech odehrávala právě aliterace, která měla význam i při vzniku dublet a triplet. V tomto období kromě poetické funkce, plnila rovněž funkci mnemonické pomůcky. Podle Tiersmy tak často vznikala aliterovaná slovní spojení, která lze považovat za dublety a postupně se staly neoddelitelnou součástí právního jazyka i v následujících obdobích (2000, s. 14). V tomto období byl tedy vznik dublet motivován snahou o správný a úplný přednes právního textu.

2.2.2 „Překladová teorie“ vzniku dublet

Dalším historickým obdobím důležitým pro vznik dublet a triplet je období normanské vlády. Toto období je důležité pro právní jazyk celkově, jelikož po roce 1066 vzniká základ angloamerického práva a s ním i většina právní terminologie (Scotto di Carlová, 2015, s. 20). Jazykem práva se tedy s příchodem Normanů postupně až do 13. století stává francouzština (Scotto di Carlová, 2015, s. 21). Tiersma uvádí, že v tomto období již výrazně ubývá aliterovaných dublet, které byly charakteristické pro staroangličtinu (2000, s. 31). Právě v tomto období tedy vznikají podle „překladové teorie“ dublety skládající se ze složky cizího původu a složky domácího původu, které objasňuje význam cizího slova. Podle Tiersmy cílem těchto dublet bylo zajistit, aby

význam pochopila i ta část obyvatelů, kteří byli pouze částečně bilingvní, avšak s postupem času se dublety a triplety staly stylistickým rysem a jejich užití přetrvávalo i po tomto období (2000, s. 32). Jako příklad takto vzniklých dublet uvádí např. dublety *devise and bequeath*, *goods and chattels* či *fit and proper*. Scotto di Carlová (2015, s. 22-23) však dodává, že další možnou motivací pro vznik dublet v tomto období mohlo být upřesňování významu, jelikož tvůrci právních textů, kteří měli na výběr z anglických, francouzských a latinských výrazů, často volili pro zajištění přesnosti významu dva výrazy. Tato spojení se pak podle autorky stala technickými termíny v rámci právního jazyka a nesou význam jako celek, což jsou podle autorky například dublety *entirely and completely* či *deem and consider*.

Od 14. století se pak postupně jazykem práva v Británii znovu stává angličtina (Tiersma, 2000, s. 35; Scotto di Carlová, 2015, s. 23). V tomto období se zvyšuje podíl psaných textů, a to také z důvodu vynálezu knihtisku, který do Anglie přišel v 70. letech 15. stol. (Tiersma, 2000, s. 36). Etymologií dublet v právní angličtině z tohoto období se zabývá ve své práci Bugajová (2006) a zjišťuje, zda jsou anglické dublety opravdu tvořeny slovem cizího a domácího původu, jak by odpovídalo „překladové teorii“ vzniku dublet. Autorka analyzuje dublety nacházející se v právních textech z 16. století původem z různých oblastí Anglie a Skotska, které mají jiné etymologické zdroje. Na základě etymologické analýzy vybraných dublet uvádí, že v rámci dublet se i v 16. století nacházejí výrazy románského, germánského a latinského původu (Bugajová, 2006, s. 13). Autorka vychází z předpokladu, že podle „překladové teorie“ by výrazy germánského, tedy domácího, původu měly v dubletě zaujímat druhou pozici („B-position“), která nese větší důraz (2006, s. 14). Přítomnost složky domácího původu v této pozici by znamenala, že sloužila jako překlad cizího výrazu (2006, s. 14). Autorka však pomocí analýzy zjistila, že na druhé pozici v dubletě se podstatně častěji nacházejí výrazy románského původu, a dokonce se v právních textech častěji vyskytují dublety skládající se ze dvou výrazů románského původu (2006, s. 18). Toto zjištění stojí proti „překladové teorii“ vzniku dublet. Závěrem Bugajová tvrdí, že výrazy románského původu byly zřejmě již v 16. století v právním jazyce srozumitelné natolik, že vznik dublety byl pravděpodobněji motivován například fonetickým tvarem dublety, či sémantickými vlastnostmi (2006, s. 18). Avšak rovněž Mellinkoff (1963, s. 122) připouští, že existují dublety, kterých obě složky jsou francouzského původu, například dublety *null and void* či *aid and abet*, a také dublety,

ve kterých jsou obě složky původu anglického, například *by and with*, *each and all* či *have and hold*. Důvodem pro tato spojení je podle autora jistá setrvačnost tvůrců právních textů ve tvoření dublet a triplet i po překonání období, ve kterém bylo nutné vysvětlovat slova cizího původu.

Jak je tedy z literatury patrné, názory na vznik dublet a triplet v právním jazyce se liší. Je tedy možné, že jejich vznik byl motivován nejprve snahou zapamatovat si přesné znění právního textu, která se následně změnila ve snahu zpřístupnit a vysvětlit význam cizího slova pomocí slova domácího původu. Tvoření a užívání dublet a triplet se pak zjevně v právním jazyce stalo natolik populární, že se dublety a triplety staly charakteristickým lexikálním prvkem právní angličtiny a přetrvávají v něm do dnes. V současnosti se však od užívání dublet a triplet ustupuje, o čemž pojednává následující podkapitola.

2.2.3 Současný přístup k dubletám a tripletám v právní angličtině

V současnosti je používání dublet a triplet v právních textech ovlivňováno existujícími snahami o zjednodušení a zpřístupňování právního jazyka široké veřejnosti. Podle Tiersmy (2000, s. 220-221) se první snahy o zjednodušení právního jazyka objevily již v 40. letech 20. století a s postupem času se proměnily v hnutí za zjednodušení právního jazyka, které je ve Spojených Státech Amerických nazváno *Plain English Movement* a ve Velké Británii *Plain English Campaign*. S počátkem hnutí je také spojována kniha „*The Language of the Law*“ Davida Mellinkoffa publikována v 70. letech 20. století, která se také zasadila o mnoho změn a zjednodušení v právní angličtině (Scotto di Carlová, 2015, s. 62). V této publikaci Mellinkoff kromě popisu vývoje a charakteristik právního jazyka také totiž navrhuje, jak lze používat právní jazyk srozumitelněji a efektivněji (1963, s. 285). Kromě aspektů jako je délka textu, srozumitelnost a ustálenosti se autor zabývá i konkrétně dubletami, a to v kontextu přesnosti významu. Tvrdí, že v právním jazyce je používání dublet velmi oblíbené a časté, a to i přes to, že v některých případech se jedná o dublety, které nemají v textu opodstatnění (1963, s. 346), jako jsou například dublety *force and effect* (1963, s. 351) *give, devise, and bequeath* (1963, s. 353) či *null and void* (1963, s. 358). K dubletám a tripletám podle je třeba tedy přistupovat kriticky a nepoužívat je pouze ze zvyku (1963, s.349).

Ve Spojených státech je snaha o zjednodušení právní angličtiny zaměřena hlavně na příjemce a uživatele právních dokumentů, a proto se první snahy o zjednodušení jazyka soustředily na dokumenty jako je dlužní úpis či pojistná smlouva, tedy takové dokumenty, jejichž příjemcem a uživatelem je široká veřejnost (2000, s. 220). Ve Spojených státech se podle Tiersmy snaha o zjednodušení právního jazyka odráží i v legislativě různých států (2000, s. 222). Některé státy – například stát New York – podle něj upravují jazyk právních dokumentů velmi obecně. Existují však státy, ve kterých zákony mají formu konkrétních pokynů a pravidel, jako příklad Tiersma uvádí zákon státu Connecticut (2000, s. 222-223). Tento zákon (2005 Connecticut Code) se týká srozumitelnosti jazyka spotřebitelských smluv. Smlouvy tedy podle tohoto zákona mají obsahovat krátké věty a odstavce a slova z běžné slovní zásoby. Dále se v textu smlouvy mají používat osobní zájmena nebo jména smluvních stran a také slovesa v činném rodě (§ 42-152 odst. (b), Standard of plain language). Zákon také přesně definuje počet slov ve větě či odstavci, počet slabik ve slově a formátování dokumentu, které musí dokument splňovat (§ 42-152 odst. (c), Standard of plain language). Je možné, že zákony takto stanovující formální stránku právního dokumentu by také mohly snížit výskyt dublet, triplet a delších řetězců, které se skládají výhradně ze synonym a nepřispívají tak k přesnosti či úplnosti textu.

V rámci Spojeného království funguje již od roku 1979 zmíněné hnutí *Plain English Campaign*, které bojuje proti nesrozumitelnosti právních textů tím, že pomáhá vládním a dalším organizacím s přípravou srozumitelných dokumentů (Plain English Campaign, 2020). Kromě této iniciativy je původem ze Spojeného království rovněž v současnosti největší mezinárodní organizace *Clarity*, která sdružuje právníky, soudce, úředníky a další tvůrce právních textů (Clarity, 2020). Tato organizace pořádá konference a workshopy a rovněž dvakrát ročně vydává periodikum *The Clarity Journal*, ve kterém jsou publikovány nejnovější výzkumy v oblasti právního jazyka, rady pro tvůrce právních textů a také příklady zjednodušených právních textů (Clarity, 2020).

Snahy o zjednodušení právního jazyka se odrážejí i v různých příručkách pro vypracování právních textů, například smluv. Příkladem může být příručka Kennetha A. Adamse (2013). Podobně jako Mellinkoff i on se věnuje v této příručce problematice dublet, triplet a delších řetězců synonym. Věnuje se jim v kapitole o nadbytečném vyjadřování, které je podle něj pro právní texty charakteristické (2013,

s. 70). Podle něj řetězce synonym, mezi které řadí i dublety a triplety, právníci používají, aby nemuseli vybírat mezi nevhodnějšími slovy, a proto často raději použijí všechny (2013, s. 71). Tvrdí, že jejich použití v právním textu může být problematické ze tří důvodů (2013, s. 71-72). Za prvé, pokud se jedná o spojení synonym a řetězec lze nahradit jedním slovem, zbytek výrazů text pouze „znečišťuje“. Za druhé, při výkladu právního textu soudem je nutné, aby každé použité slovo neslo konkrétní význam. V případě dublet, triplet a delších řetězců se tak může stát, že některému z výrazů bude přisouzen neočekávaný či nezamýšlený význam. Za třetí, podle Adamse je možné, že právník použije synonymní řetězec v dokumentu vícekrát a při některém z použití některé synonymum záměrně či nezáměrně vypustí. To může vést k tomu, že tomuto vypuštění bude přisuzován zvláštní význam. Adams však poznamenává, že existují i dublety, triplety a delší řetězce, které mají v právních textech opodstatnění, jelikož každá jejich složka nese odlišný význam a použitím řetězce tvůrce textu pokrývá všechny možné interpretace (2013, s. 73). Jako příklad zde uvádí řetězec *lien, community property interest, equitable interest, option, pledge, security interest, or right of first refusal* a tvrdí, že pokud tvůrce textu chce z řetězce odebrat některou ze složek, musí si nejprve ověřit, zda opravdu nese v řetězci zvláštní význam. Při tvorbě právního textu pak Adams radí pokaždé zjistit, zda použitý řetězec jako celek nese význam, který je odlišný od významů jednotlivých použitých složek (2013, s. 73)

Nicméně i přes snahy o zjednodušení právního jazyka se dublety a triplety v právních textech stále nacházejí. Příkladem mohou být dublety a triplety analyzované v této práci, které jsou často použity i v současných právních dokumentech.

2.3 Funkce dublet a triplet

Funkci dublet a triplet v odborné literatuře komentují různí autoři a často se také zabývají tím, zda dublety a triplety v rámci právních textů vůbec nějakou funkci plní, a zda je jejich užití tedy opodstatněné. Funkcí dublet a triplet v neprávních textech se věnuje Sauer a Schwanová (2017, s. 86). Autoři uvádějí, že v negramotných společnostech, ve kterých převládá ústní tradice, jsou tato spojení hlavně paměťovými pomůckami a v gramotných společnostech jim pak připisují funkci rétorickou, stylistickou a funkci zdůrazňovací. Zabývají se rovněž historickou funkcí dublet, ve

kterých složka anglického původu sloužila jako překlad latinského či francouzského výrazu (viz podkapitola 2.2.2).

Funkci dublet a triplet přímo v právních textech se pak zabývá celá řada autorů. Gustafssonová vidí hlavní funkci dublet v právních textech v upřesňování významu (1984, s. 134). Podle ní se jednotlivé termíny či výrazy použité v rámci dublety či triplety mohou v právním kontextu významově lišit, nebo se mohou vzájemně významově doplňovat, a dubleta jako celek tak zvyšuje přesnost sdělení. Podobně Bazlík (2007, s. 91) tvrdí, že často je hlavní funkcí dublety či triplety upřesnění významu a také předcházení dvojsmyslům. Chromá s tímto tvrzením souhlasí, avšak poznamenává, že občas mohou mít dublety a triplety opačný efekt (2011, s. 42-43). Užití dublet, triplet ale i delších řetězců se věnuje i Tiersma (2000 s. 63). Právníci podle něj při tvorbě právních textů počítají s různými interpretacemi textu a chtějí pokrýt veškeré významy, a proto se uchylují k používání více sémanticky velmi blízkých výrazů. Tato snaha se pak podle autora odráží právě v častém používání dublet a triplet, a dokonce i delších řetězců tvořených synonymy. Kromě této funkce však podobně jako Sauer a Schwanová tvrdí, že tato spojení mohou plnit rovněž funkci rétorickou a estetickou (2000, s. 64). Obecně však podle autora může být užití dublety či triplety v právním textu zavádějící a může vést k nedorozuměním. Existuje totiž předpoklad, že každý užitý výraz v právním textu má konkrétní význam a plní konkrétní funkci – v rámci dublet a triplet pak toto není vždy pravda a jednotlivé členy se od sebe významově neliší, a tak pro uživatele může vznikat při interpretaci problém. Podle Tiersmy je to pak případ například triplety *rest, residue and remainder* (2000, s. 64).

V současné době však čím dál více autorů uvádí, že mnoho dublet, triplet a delších řetězců synonym používaných v právních textech v nich vlastně žádnou funkci neplní. Například Boleszczuková tvrdí, že dublety a triplety jsou používány hlavně ze zvyku a v současné podobě angličtiny neplní žádnou funkci, a proto většina tvůrců právních textů, kteří bojují za zjednodušení právního jazyka, namísto dublet či triplet používá pouze jeden z jejich členů (2017, s. 76). Více o těchto snahách pojednává podkapitola 2.2.3.

Funkce dublet a triplet v právních textech je samozřejmě úzce spjata také s otázkou zachování a používání dublet a triplet v právních textech. Mellinkoff (1963, s. 349) tvrdí, že dublety by se v právních textech používat měly v pouze v případě, kdy

všechny složky slovního spojení přispívají k přesnějšímu významu. Podle autora by tedy pak vynechání kterékoliv ze složek právní text o význam ochudilo. Toto doporučení je třeba mít na mysli i při překládání dublet a triplet.

2.4 Aliterace

Jedním ze zajímavých rysů, který lze pozorovat u dublet a triplet, a to i těch nacházejících se v právních textech, je aliterace. Tomuto jevu se věnoval Malkiel již v roce 1959. Ve své studii kromě aliterace zmiňuje také rým, tvrdí však, že oba jevy se u dublet a triplet v nepoetických textech objevují poměrně výjimečně (1959, s. 124). Uvádí rovněž, že občas dochází kromě aliterace také k opakování následující samohlásky, jako je tomu například u dublety *request and require*, nebo u tripletu *rest, residue, and remainder*, tento jev však nepovažuje za pravidelnost (1959, s. 124).

Původ aliterace dublet má podle Sauera a Schwanové (2017, s. 93) ve staroangličtině, do které tento jev pronikl přes germánštinu a pokračoval až do střední angličtiny v podobě výpůjček z francouzštiny a latiny. Kopaczyková a Sauer (2017, s. 15) rovněž tvrdí, že v době ústní právní tradice tento fonologický prvek zajistil, že se právní jazyk lépe pamatoval a posílil také účinek pronášených slov, a to nejen v případě dublet a triplet. Tito autoři rovněž tvrdí, že právě fonologické faktory, jako je aliterace, rým či paralelismus, mohly do jisté míry ovlivnit řazení komponent v rámci dublety či tripletu a také se mohly podílet dokonce na jejich vzniku. Aliterace v právních textech v anglosaském období byla tedy častou mnemonickou pomůckou, která například v závěrečných řečech u soudů je zachována do dnes (Tiersma, 2000 s. 14-15).

V případě aliterace se další autoři zmiňují o podobných funkcích tohoto prvku i v moderní angličtině. Malkiel (1959, s. 124) jako hlavní funkci aliterace u dublet a triplet v právních textech uvádí stmelení dublety, kohezi a oživení textu. Dále Garner (2011, s. 294) tvrdí, že tento prvek má v případě dublet a triplet hlavně estetickou funkci, s čímž souhlasí dále také autoři Sauer a Schwanová (2017, s. 93), kteří aliteraci rovněž připisují kohezivní funkci, díky které se dubleta či tripleta lépe pamatuje. Aliterace u dublet a triplet se objevuje rovněž v češtině, kde je její funkce popisována podobně jako v angličtině. Čermák uvádí, že společně s rýmem je tento jev u dublet častý, jelikož posiluje jednotu dublety (2007, s. 414)

I na seznamu, který je využíván pro potřeby této práce, se aliterované dublety a triplety nacházejí. Příklady aliterovaných dublet a triplet z právních textů tedy mohou být: *aid and abet, answerable and accountable, any and all, attached and annexed, by and between, cease and come to an end, each and every, escape and evade, have and hold, laid and levied, leave and license, mind and memory, new and novel, pains and penalties, part and parcel, uncontroverted and uncontradicted, unless and until, reconstitution, reorganization, or reconstruction, rest, residue, and remainder*.

2.5 Spojovací výraz

Další vlastností dublet a triplet je přítomnost spojovacího výrazu mezi jednotlivými složkami. Jak tvrdí Malkiel, jednotlivé členy dublet jsou zpravidla spojeny spojovacím výrazem, který označuje v angličtině jako „link“, a který je podle něj spojkou nebo předložkou (1959, s. 129). Tvrdí také, že v mnoha případech se spojka či předložka užitá pro spojení dvou či více složek dublety či triplety nemusí nacházet přesně uprostřed slovního spojení a v některých případech se v dubletě či tripletě nacházet nemusí vůbec (1959, s. 114). Podle Malkiela rovněž existuje vztah mezi použitým spojovacím výrazem a významovým vztahem mezi jednotlivými členy dublety a slovním druhem členů. Pokud jsou oba členy významově totožné, spojovacím výrazem je zpravidla předložka a členy dublety jsou nejčastěji podstatná nebo přídavná jména, jako je tomu například v dubletách „*bit by bit, little by little, season by season, time after time*“ (1959, s. 129). Tento typ dublet se v právních textech nachází zřídka, častější jsou dublety, ve kterých jsou jednotlivými členy podstatná či přídavná jména a jedná se o synonyma, částečná synonyma či antonyma. V těchto případech je podle Malkiela nejčastějším spojovacím výrazem spojka (1959, s. 129). V případě triplet Malkiel tvrdí, že nejčastějšími spojovacími výrazy jsou *and* a *or*, což je se odráží i v seznamu triplet, který v této práci analyzuji (1959, s. 133).

Sauer a Schwanová (2017, s. 93) také tvrdí, že nejčastějším spojovacím výrazem u dublet je spojka *and* a méně častá je spojka *or* a další spojovací výrazy jsou ještě méně časté. Tito autoři však zkoumají dublety a triplety v různých textech. Naopak z analýzy Gustafssonové (1984, s. 133) vyplývá, že v právních textech je nejčastějším spojovacím výrazem spojka *or*, což by mohlo svědčit o tom, že jednotlivé

členy dublety či triplety jsou antonymy. Podle autorky to však není vždy pravda a spojka *or* v těchto textech často spojuje slova podobného významu. Spojka *or* spojující synonyma by pak podle autorky mohla naznačovat, že jedno ze slov by mohlo být v textu vynecháno (Gustafssonová, 1984, s. 133).

Rozdíl mezi spojkami *and* a *or* vysvětluje Bázlík (2007). Pokud jsou složky dublety nebo triplety spojené spojkou *and*, znamená to podle Bázlíka, že všechny složky „označují jevy, které se vyskytují současně a přispívají k celkovému významu dublety“ (2007, s. 92). Příkladem může být dubleta *able and willing*, která tedy bude označovat člověka, který má mít obě vlastnosti současně (tedy *schopnost* i *ochotu*; viz analýza dublety na s. 27-28). Spojka *or* se podle Bázlíka používá v případech, kdy je jedna ze složek významově podřazená další složce, která její význam rozšiřuje. Jako příklad zde uvádí dubletu *assigned or otherwise transferred* (2007, s. 93). Spojka *or* se pak podle autora vyskytuje rovněž v dubletách a tripletách, které se skládají ze synonym označujících stejné pojmy a je možné spojkou *or* v těchto případech nahradit spojkou *and* (2007, s. 93). Příkladem může být dubleta *annoy or molest*. Složky v této dubletě jsou spojené spojkou *or* a například podle kalifornského trestního zákoníku obě označují stejný pojem (Kraut Law Group Criminal & DUI Lawyers, 2020). Spojky *and* a *or* však podle Bázlíka není vhodné zaměňovat v kontextech, kdy dubleta nebo tripleta označuje jevy, které jsou potenciální. V těchto případech bude v dubletě či tripletě použita spojka *or* (2007, s. 93). Pokud však dubleta či tripleta označuje jev, který je uskutečněn nebo dokonán, je podle Bázlíka nutné použít spojkou *and* (2007, s. 93). Tento rozdíl je patrný například při použití dublety *authorize and empower*, ve které se v právních textech vyskytují obě spojky. V příkladu v (1a) dubleta označuje činnost, která je potenciální, kdežto v případě příkladu v (1b) dubleta popisuje čin uskutečněný.

- (1) (a) *Nothing herein contained shall be deemed to **authorize or empower** FMFS to act as agent for the other party to this Agreement* (Fulfillment Servicing Agreement, 2005)
- (b) *the undersigned hereby **authorize and empower** any attorney of any Court of Record within the United States to appear for the undersigned in any Court* (Loan Agreement, 2016)

V češtině Čermák v tomto kontextu hovoří o „relátorech“, tedy členech spojujících komponenty dublet. Připouští dva druhy spojení komponentů: konjunkce koordinační (nejčastější je koordinace pomocí *a, i, ani, nebo, či*) a prepozice (*bez, do, k, na, nad, o, od, pro, proti*) (2007, s. 418). Oproti angličtině tedy uvádí více možností spojovacího výrazu, avšak toto platí pouze pro české dublety obecně. Pro účely překladu anglických právních dublet a triplet do češtiny jsou ve většině případů dostačující spojky *a* a *nebo*.

V případě seznamu dublet analyzovaného v této práci je spojka *and* výrazně častější než spojka *or*. Z celkových 128 dublet a 40 triplet se tato spojka nachází pouze v 3 dubletách a 7 tripletách. Jedná se o následující dublety a triplety: *amount or quantum, annoy or molest, amend, vary or modify, build, erect or construct, business, enterprise or undertaking, betting or wagering, place, install or affix, reconstitution, reorganization, or reconstruction, suit, claim or demand, way, shape, or form,*

3 Metodologie

3.1 Zdroj dublet a triplet

Pro potřeby práce bylo nutné vytvořit či vybrat vhodný seznam dublet a triplet. Rozhodla jsem se využít abecední seznam 128 dublet a 40 triplet ze slovníku Bryana Garnera „Garner's Dictionary of Legal Usage“ (2011, s. 294-297). Jedná se o právní výkladový slovník, ve kterém se autor kromě právními termíny zabývá také stylistikou, gramatikou a dalšími aspekty právního jazyka a práva obecně. Tento slovník je rovněž jedním ze zdrojů definic pro pojmovou analýzu dublet a triplet. Tento seznam považuji za vhodný pro účely práce, jelikož v něm jsou podle autora zahrnuty dublety a triplety, které se v různých právních dokumentech nacházejí často a také se v něm nacházejí dublety a triplety skládající se z různých slovních druhů.

Vybraný seznam dublet a triplet jsem rozřadila podle slovních druhů, ze kterých se dublety a triplety skládají, do následujících kategorií: *adjektivní dublety a triplety, substantivní dublety a triplety, dublety a triplety tvořené slovesy, dublety a triplety tvořené předložkami, dublety a triplety tvořené spojkami, adverbialní dublety a triplety a participiální dublety a triplety*. Toto rozřazení se nachází v příloze práce (Příloha 3). S ohledem na rozsah práce jsou v této diplomové práci analyzovány

dublety a triplety, které se skládají z přídavných jmen. Hlavní motivací při volbě této skupiny dublet a triplet bylo zjistit, zda lze pojmovou analýzu uplatnit při hledání překladových protějšků i v případě přídavných jmen.

Samostatnou kategorií tvoří participiální dublety. Na základě kontextu je většina dublet a triplet v této skupině tvarem slovesa, např. pasívum. Nachází se zde však i dublety a triplety, které by mohly být zařazené i do skupiny adjektivních dublet a triplet, nicméně v této práci se jim nevěnuji. V rámci analýzy by bylo nutné pracovat s definicemi sloves a jednalo by se spíše o analýzu dublet a triplet skládajících se ze sloves.

3.2 Pojmová analýza

K vybraným dubletám a tripletám budou na základě srovnávací pojmové analýzy přiřazeny vhodné ekvivalenty v českém jazyce. Jednotlivé kroky srovnávací pojmové analýzy popsala Marta Chromá (2014, s. 48). Prvním krokem analýzy je podle Chromé nalezení pojmu výchozího právního systému a určení termínu, který jej vyjadřuje. V této práci je tento krok částečně usnadněn tím, že není nutné termíny vyhledávat, jelikož se nacházejí na seznamu vybraných dublet a triplet vybraných k analýze. Dalším krokem tak bude určení pojmového obsahu. Pro tento účel Chromá označuje za nejvhodnější používat právní slovníky a „definiční oddíly zákonů“ (2014, s. 48). V diplomové práci budu tedy pro určování pojmového obsahu ve většině případů používat anglické výkladové právní slovníky „Black's Law Dictionary“ (BLD, Garner, 2004) a „Garner's Dictionary of Legal Usage“ (Garner, 2011) a v také anglický výkladový slovník „Oxford English Dictionary“. Tyto slovníky jsou tedy zdrojem anglických definic, které budou v rámci analýzy srovnávané s českými definicemi.

V tomto kroku analýzy je v případě dublet a triplet nutné také zamyslet se, zda bude překladovým protějškem jeden výraz, nebo zda bude dubleta zachována. Po určení pojmového obsahu jednotlivých složek následuje jejich srovnání a určení, zda je stejný či natolik podobný, že je možné dubletu či tripletu přeložit jednoslovně, nebo zda je nutné hledat dva protějšky, které by odpovídaly pojmovým obsahem všem složkám.

Dalším krokem analýzy je pak pokus o nalezení odpovídajícího pojmu v cílovém jazyce a právním systému a korespondujícího termínu (Chromá, 2014, s.

48). Pro tento účel budu využívat již zmíněné definiční oddíly zákonů, komentáře k zákonům, dále také například „Slovník českého práva“ (Madar, 1999), ale také „Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost“ (Mejstřík, 2003).

Cílem srovnávací pojmové analýzy je tedy najít ekvivalentní termín v cílovém jazyce na základě srovnání pojmových obsahů termínů ve výchozím a cílovém jazyce (Chromá, 2014, s. 47). V případě této práce jsou výchozími termíny adjektivní dublety a triplety nacházející se v anglických právních textech a cílem analýzy bude najít ekvivalentní termín či termíny v češtině.

Důležité je rovněž uvést k jednotlivým dubletám a tripletám kontext, ve kterém se vyskytují. Rovněž Chromá (2014, s. 47) doporučuje nahlížet na analyzovaný pojem v širším právně-lingvistickém kontextu obou jazyků, jelikož pojem a jeho obsah jsou vázány na kontext, ve kterém se nachází. Hlavním zdrojem kontextu v této práci bude databáze Law Insider, kterou v roce 2014 založil Preston Clark. Jedná se o databázi zhruba 2 milionů amerických smluv (2019). Hlavními výhodami databáze jsou možnost vyhledávání slovních spojení (dublety a triplety) a rovněž fakt, že ji spravují právníci a další lidé z oboru. Jelikož se v databázi nacházejí pouze smlouvy je možné, že bude nutné v případě dublet a triplet, které se v smlouvách nevyskytují, vyhledat vhodný kontext v jiných zdrojích.

3.2.1 Adjektivní dublety a triplety a právní terminologie

Jak již bylo uvedeno, srovnávací pojmová analýza pracuje s pojmy a korespondujícími termíny. Termín podle Peprníka má „mít přesný význam, být jednoznačný v rámci oboru, ustálený, nenést žádné emocionální konotace a být vhodný k tvorbě odvozenin a sloučenin“ (1998, s. 47). Velmi podobně definuje termín i Knittlová (2010). Kromě jednoznačnosti a přesnosti významu dodává, že termíny mají „omezené pole použití“ (2010, s. 163). V kontextu právních textů se bude tedy jednat o právní termíny. Právními termíny a slovní zásobou právních textů se zabývá Rileyová (1996). Podle ní lze slovní zásobu právních textů rozdělit do tří kategorií: „ryzí“ právní termíny, právní termíny používané v běžné řeči a slova z běžné slovní zásoby, která v právním kontextu nabývají zvláštní význam (1996, s.73-78). Za „ryzí“ právní termíny považuje taková slova, která nejsou součástí běžné slovní zásoby a jsou používány pouze odborníky v oboru práva a pro ostatní příjemce jsou tyto bez dalšího výkladu nesrozumitelné (1996, s. 73). Autorka se však zmiňuje, že těchto termínů je velmi málo, jako příklad uvádí termíny *mens rea*, *chose in action*, *fee simple*, *estoppel* (1996,

s. 73). Na seznamu analyzovaných adjektivních dublet a triplet se žádný termín z této kategorie nenachází. Do druhé kategorie, právní termíny používané v běžné řeči, pak řadí termíny jako *negligence*, *nuissance* či *attempt* a tvrdí, že termíny v této kategorii mohou mít právní význam širší nebo úplně odlišný od jejich významu v každodenní řeči, a proto jsou často zdrojem nedorozumění (1996, s. 75). Třetí kategorií jsou pak termíny, které vznikají tak, že slova z běžné slovní zásoby jsou použita v právním kontextu, kde nabývají zvláštní význam. Právě do této kategorie se řadí některé z dublet a triplet tvořených přídavnými jmény. Jedná se o slova z běžné slovní zásoby, jako například *fit and proper*, *final and conclusive* či *sole and exclusive*, která však v rámci právních textů mohou mít odlišný význam. Tyto dublety a triplety však lze podle tohoto rozdělení považovat za termíny, a proto mohou být bez výhrad podrobeny pojmové analýze.

Na seznamu adjektivních dublet a triplet se však nacházejí i dublety a triplety, které na základě těchto definic za termíny považovat nelze. Jsou to například dublety *all and sundry*, *other and further*, *similar and like*. Právní jazyk se totiž z části prolíná s obecnou slovní zásobou (Tomášek, 2003, s. 47). Znamená to, že v právních textech se vyskytují slova z běžné slovní zásoby, která nesou téměř či úplně identický význam v právních textech jako v ne odborném kontextu. V takových případech je analýza provedena taktéž, pojmový obsah je pak u těchto dublet určen s pomocí obecných výkladových slovníků (slovník OED).

4 Pojmová analýza adjektivních dublet a triplet

able and willing, ready, willing, and able

V právních dokumentech tato dubleta a tripleta nejčastěji popisuje vlastnosti některých ze smluvních stran, jako například:

- (2) *provided that the Executive is then **able and willing** to continue to serve on the Board* (Employment Agreement, 2014)
- (3) *Seller the Principals provide reasonable evidence that they are **ready, able and willing** to satisfy all such conditions at Closing* (Asset Purchase Agreement, 2005)

Vzhledem k podobnosti významu jsou dubleta a tripleta analyzovány společně. Garner (2011, s. 4) odkazuje u samotného přídavného jména *able* k tripletě *ready, willing, and able*. Podstatné jméno *ability* však již definuje samostatně, jako kvalitativní schopnost člověka (na rozdíl od kvantitativního *capacity*, kterým se označuje rozměr) (2011, s. 4). Definice přídavného jména *able* se nachází ve slovníku BLD, který je definuje jako: „legally competent and qualified“ (2004, s. 5). Druhá složka dublety, *willing*, není definovaná ani v jednom z právních slovníků. V obecném slovníku je pak přídavné jméno *willing* definováno jako: „Having a ready will; disposed to consent or comply; ready to do (what is specified or implied) without reluctance, having no objection“ (OED). V případě této dublety tedy její jednotlivé složky nesou do jisté míry odlišný význam. Jak je patrné z definice, přídavné jméno *willing*, na rozdíl od přídavného jména *able*, nese význam dobrovolnosti a svobody vůle.

Tripletu *ready, willing and able* Garner definuje jako: „phrase that traditionally refers to a prospective buyer of property who can legally and financially consummate the deal“ (2011, s. 752). Tato tripleta tedy popisuje vlastnosti kupujícího, jak je patrné rovněž z příkladu v (3). První složka tripletu, přídavné jméno *ready*, rovněž není v těchto slovnících definována a slovník OED toto přídavné jméno definuje jako: „Having or exhibiting (inherent) alacrity, willingness, or inclination“. Na základě této definice lze v tripletě přídavné jméno *ready* považovat za synonymum přídavného jména *willing*.

Vzhledem k rozdílu ve významu jednotlivých složek dublety lze doporučit ji v překladu zachovat. Ekvivalentem přídavného jména *able* může být přídavné jméno *schopný*, a to na základě jeho slovníkové definice: „mající vlastnosti potřebné k vykonávání něčeho“ (SSČ, 2003, s. 385). V této definici však chybí význam dobrovolnosti, který nese druhá složka dublety *willing*. Tento význam v češtině nese přídavné jméno *ochotný*, jehož definice zní: „jevící ochotu“ (SSČ, 2003, s. 242). Navrhovaným překladem dublety *able and willing* je tedy dubleta *schopný a ochotný* (*schopen a ochoten*). V případě tripletu lze tvrdit, že přídavné jméno *ready* je synonymem přídavného jména *willing*, a proto není v překladu nutné zachovávat třetí složku. Příkladem použití české dublety může být:

- (4) *Zhotovitel prohlašuje, že je **ochoten a schopn** objednateli plnění uvedené v první větě tohoto odstavce smlouvy poskytnout* (Smlouva o dílo, 2016)

all and singular, all and sundry

Tyto dvě dublety jsou z důvodu podobnosti významu a formy analyzovány společně. Obě dublety stejně jako i jejich jednotlivé složky, zejména složku *all*, nelze považovat za čistě právní výrazy. Jak již bylo zmíněno v teoretické části, právní jazyk využívá rovněž výrazy z běžné slovní zásoby, ze kterých se skládají právě tyto dvě dublety. Tato skutečnost se odráží i v tom, jak jsou definovány dublety a jejich jednotlivé složky v právních slovnících. Pro potřeby analýzy těchto dublet je tedy využito i definic obecnějších slovníků.

Obě dublety se skládají ze složky *all* a dalšího přídavného jména. Tyto dvě dublety zařazují do analýzy dublet skládajících se z přídavných jmen právě kvůli druhé složce dublety, která je v obou případech jednoznačně přídavným jménem. U první složky obou dublet je situace méně jednoznačná, avšak slovník OED uvádí, že v jistých případech je možné výraz *all* považovat za přídavné jméno a podle tohoto slovníku je tomu tak právě v případě těchto dublet.

Z těchto dvou dublet je v právním slovníku jako celek definována pouze dubleta *all and singular*. Ve slovníku BLD je dubleta definována jako: „collectively and individually“ (2004, s. 81). Dále je pak samotné *singular* ve stejném slovníku podobně definováno jako: „individual, each“ (2004, s. 1419). Garner (2011, s. 44) u této dublety tvrdí, že je „kolektivním ekvivalentem“ dublety *each and every*, se kterou se dokonce používá v právních textech současně (5). Garner dodává, že v těchto případech je použití obou dublet zbytečné (2011, s. 44).

- (5) *the faithful performance by the lessee of **all and singular, each and every** of the terms, covenants and conditions hereof, (A-1 Garage v. Lange Investment Co., 1935)*

V případě druhé dublety je přídavné jméno *sundry* ve slovníku BLD definováno jako „separate, diverse, various“ (2004, s. 1478). Přídavným jménem *sundry* se zabývá rovněž Garner, a to hlavně v souvislosti s dubletou *various and sundry*. Toto přídavné jméno obecně nedoporučuje v právních textech používat (2011, s. 865), avšak obě dublety se v právních textech vyskytují:

- (6) (a) *waive all future compliance and/or performance by the Borrower and the Guarantor of **all and singular** the terms and conditions of the Credit*

Agreement (Third Amendment to Amended and Restated Credit Agreement, 2018)

(b) *The Sub-Lessor shall provide proof satisfactory to the Sub-Lessee of the satisfaction of **all and sundry** outgoings in respect* (Sublease, 2003)

První složka dublety – *all* – se ani v jednom právním slovníku samostatně nevyskytuje, lze proto předpokládat, že se její význam v právních textech nebude lišit od jejího obecného významu, a tedy pro potřeby analýzy lze využít definici ze slovníku OED (2019), která zní: „the whole amount, quantity, extent, or compass of; the whole of“. Tato definice významově odpovídá i předchozí definici dublety *all and singular* jako celku.

Z definic dublet a jednotlivých složek vyplývá, že se od sebe složky obou dublet významově liší, a nejedná se tedy o synonyma, což by mohlo vést k rozhodnutí o zachování dublety. Avšak v případě těchto dvou dublet mnoho autorů tvrdí, že dublety není nutné zachovat a navrhuje používat místo dublet pouze přídavné jméno *all*. Tento názor zastává u dublety *all and sundry* např. Stanojevičová (2011, s. 72) a u dublety *all and singular* tento postup navrhuje např. Scotto di Carlo (2015, s. 70). To, že lze obě dublety nahradit samotným *all*, lze tvrdit i na základě stejných definic obou dublet ve slovníku OED, ve kterém jsou dublety definovány právě pomocí přídavného jména *all* jako „every one of, all“. Navíc jsou obě dublety obsaženy také v Garnerově seznamu dublet, které podle něj lze vyjádřit jednoslovně (2013, s. 224).

Doporučení Stanojevičové, Scotto di Carlové i Garnera vyhnout se těmto dubletám lze aplikovat i pro potřeby překladu. Nejvhodnějším českým ekvivalentem přídavného jména *all* je některé z neurčitých zájmen, konkrétněji některé z kladných zájmen zevšeobecnujících čili totalizátorů (Čechová, 1996, s. 191), jako například *všechn* (7) nebo *každý* (8). Zájmeno *všechn* definuje slovník SSČ jako zájmeno, které „pojímá osoby n. věci souhrnně, jako úplný soubor, celek“ (2003, s. 502), což odpovídá definici zájmena *all*. Stejnou definici tento slovník uvádí i u zájmena *každý* a dodává, že pojímá „na rozdíl od *všechn* i jednotlivě“ (2003, s. 131), a je tedy vhodným překladovým protějškem dublety *all and singular*.

(7) *Tato Smlouva a **všechny** mimosmluvní závazky vzniklé z ní nebo v souvislosti s ní se řídí českým právem.* (Smlouva o ručení, 2018)

- (8) ***Každá faktura musí jako samostatné položky vykazovat zákonem předepsaný základ daně,*** (Všeobecné obchodní podmínky, 2014)

all and every, any and all

Stejně jako v předchozích dvou dubletách je i zde zájmeno *all* použito ve významu „the whole amount, quantity, extent, or compass of; the whole of“ (OED). První složka dublety *any and all* je ve slovníku OED definována jako „used to refer to an unspecified member of a particular class“. Na rozdíl tedy od složky *all*, která se týká celku, odkazuje k bližší neurčené části tohoto celku. V případě dublety *any and all* však Garner uvádí, že význam dublety jako celku je téměř plně obsažen ve významu složky *all* a navrhuje od této dublety rovněž upustit (2011, s. 66).

Rovněž dubleta *all and every* se pojí s všezahrnujícím významem (Lehtová, 2017, s. 275) a je ve slovníku OED definována jako „absolutely all, every single“. Místo obou dublet je proto možné použít pouze první část dublety *all*.

Příkladem použití dublet v kontextu může být:

- (9) (a) *all debts due on whatever account, including without limitation subscriptions to shares, and all other choices in action, and **all and every** other interest of or belonging to or due to EASTSIDE or the Merger Sub* (Agreement and Plan of Merger, 2014)
- (b) *The Company shall pay **any and all** liability, loss, cost, expense* (Limited Liability Company Operating Agreement, 2016)

Stejně jako u předchozích dvou dublet jsou na základě výše uvedených definic navrhovanými překladatelskými řešeními zájmena *všechn* nebo *každý*. V případě *any and all* lze použít i zájmeno *jakýkoli(v)*, které je definováno jako „vyj. libovolnost, namátkovost, co se týče výběru vlastností, kvality“ (SSČ, 2003, s. 117), což je definice, která odpovídá definici složky *any*, a kromě všezahrnujícího významu nese zároveň i význam neurčenosti či namátkovosti.

- (10) *Pokud Klient Zajištěné pohledávky Klienta nesplní řádně a včas, má Banka právo zablokovat zůstatky na **jakýchkoli** Ručitelových účtech, které Banka pro Ručitele vede.* (Smlouva o ručení, 2018)

answerable and accountable

Ve slovníku BLD není dubleta jako celek definována a její jednotlivé složky jsou pouze uvedené společně s přídavným jménem *responsible* jako synonyma (2004, s. 20). Podrobněji se o těchto přídavných jménech rozepisuje ve svém slovníku Garner. Podobně jako ve slovníku BLD u přídavného jména *answerable* odkazuje na přídavné jméno *responsible*. U něj pak jako synonyma uvádí celou řadu přídavných jmen: *liable, answerable, accountable, amenable* (2011, s. 781). Obecně tato přídavná jména definuje jako „required to make good on a fault or deficiency“ a dále se věnuje rovněž jednotlivým složkám dublety. U *answerable* uvádí, že se používá v případě, že „you can be called to account because of a legal violation or the neglect of a duty“. Přídavné jméno *accountable* pak popisuje stav, kdy „you have been entrusted with something or you have become bound to be called on to justify your actions in the execution of that trust“ (2011, s. 718). Je tedy zřejmé, že tyto výrazy od sebe Garner významově odlišuje. Naopak Alcaraz Varó (2009, s. 186-187), který analyzuje význam těchto přídavných jmen, uvádí, že se jedná téměř o úplná synonyma. Obě přídavná jména pak podle autora mají dvojitý význam: „you have to explain or give reasons for what or why something took place“ a „you are burdened with the negative consequences of what happened“. Dubleta v právních textech tedy nese tyto dva významy, které vyplývají i z kontextu:

- (11) *Any person to whom payment, delivery, transfer, or issuance is made is **answerable and accountable** for it to any personal representative of the estate or to any other person having a superior right. (Affidavit of Personal Collection Form, 2011)*

V češtině se však mezi těmito dvěma významy do takové míry nerozlišuje. Pro obě situace, které popisuje ve svém slovníku Garner, lze použít přídavné jméno *odpovědný*, jako je tomu v příkladu v (12), které je odvozené od podstatného jména *odpovědnost*. Tu lze v definovat jako „povinnost za něco ručit, nést důsledky, popřípadě skládat účet z právního jednání“ (Madar, 1999, s. 824). Na základě této definice, která odpovídá definicím anglických přídavných jmen, lze tedy přídavné jméno *odpovědný* označit jako překladový ekvivalent dublety *answerable and accountable*. Kromě přídavného jména existují případy, kdy jde dubletu přeložit slovesnou vazbou, a to pomocí odvozeného slovesa *odpovídá*.

- (12) *Poctivý držitel smí v mezích právního řádu věc držet a užívat ji, ba ji i zničit nebo s ní i jinak nakládat, a není z toho nikomu **odpovědný**.* (§ 996 odst. 1 NOZ)
- (13) *Dalšího zástupce může pověřit, je-li to se zastoupeným ujednáno nebo vyžaduje-li to nutná potřeba, **odpovídá** však za řádný výběr jeho osoby.* (§ 438 NOZ)

appropriate and proper

Tato dubleta ani její složky se nenachází ani ve slovníku BLD ani ve slovníku Garnera, pro potřeby analýzy jsou tedy využity obecné definice těchto přídavných jmen.

Slovník OED poskytuje více definic přídavného jména *appropriate*. Jako první uvádí poměrně konkrétní definici „annexed or attached (to), as a possession or piece of property“. Na základě kontextu v (14) je však zřejmé, že význam tohoto přídavného jména v dubletě je obecnější, a proto je vhodnější definice „specially fitted or suitable“. U této definice slovník OED uvádí jako synonymum přídavné jméno *proper*. To podle stejného slovníku vyjadřuje významy spojené s vhodností a shodou a je zde definováno jako: „suitable for a specified or implicit purpose or requirement; appropriate to the circumstances or conditions; of the requisite standard or type; apt, fitting; correct, right“. Příkladovým kontextem pro tuto dubletu může být příklad v (14).

- (14) *The Committee shall be entitled to delegate such of its responsibilities as deemed **appropriate and proper** to an employee of the Company* (Amended and restated compensation plan, 2018)

Vzhledem k tomu, že jednotlivé složky dublety lze považovat za synonyma navrhuji i tuto dubletu překládat jednoslovně. V českém jazyce se pro překlad dublety však nabízí několik možností. Definicím anglickým přídavných jmen odpovídají definice přídavného jména *správný*, které zní: „odpovídající situaci, potřebě, náležitý, příslušný, patřičný“ a „mající patřičné vlastnosti v náležité míře“ (SSČ, 2003, s. 408). Toto přídavné jméno se však v právních textech vyskytuje spíše ve významu „vystihující skutečnost, odpovídající skutečnosti“ (SSČ, 2003, s. 408), a proto jej jako překladový protějšek nenavrhuji. V definici tohoto přídavného jména se však nachází další dva synonyma, která lze pro potřeby překladu použít. Prvním z nich je přídavné

jméno *patříčný*, které je definováno jako „vhodný, náležitý, přiměřený“ (SSČ, 2003, s. 265). V definicích se také objevuje přídavné jméno *vhodný*, které slovník definuje jako přídavné jméno označující jev „kt. vyhovuje, hodí se, příhodný, přiměřený“ (SSČ, 2003, s. 490). Právě toto přídavné jméno, zejména v kolokaci se slovesem *považovat*, lze označit za vhodný překlad dublety v příkladu v (14). Dále lze použít rovněž ve vhodném kontextu přídavné jméno *přiměřený*, které se podle slovníku často pojí s podstatným jménem *cena*, je definováno jako „kt. má náležitou, vhodnou míru, vhodný, úměrný“ a také „adekvátní“ (SSČ, 2003, s. 335). Nese tedy podobný význam jako předchozí dva přídavná jména.

Na základě těchto definic je tedy zjevné, že v češtině existuje pro dubletu *appropriate and proper* celá řada synonym pro překlad a nejvhodnější ekvivalent bude tedy nutné zvolit na základě kontextu v cílovém jazyce. Příklady kontextů jednotlivých přídavných jmen jsou např.:

- (15) *nájemce je povinen tolerovat i v době akce přítomnost zástupce pronajímatele, pokud bude pronajímatel takovou účast považovat z důvodu kontroly za **vhodnou** nebo potřebnou* (Rámcová smlouva o krátkodobých nájmech za účelem pořádání svatebních obřadů, 2017)
- (16) *Názoru dítěte věnuje soud **patříčnou** pozornost.* (§ 875 odst. 2 NOZ)
- (17) *Oznámí mandantovi případy, kdy nebyla zhotovitelem stavby neprodleně přijata **přiměřená** opatření ke zjednání nápravy.* (Smlouva mandátní, 2012)

chargeable and accountable

Přídavné jméno *accountable* již bylo definováno v rámci analýzy dublety *answerable and accountable* jako „you have been entrusted with something or you have become bound to be called on to justify your actions in the execution of that trust“ (BLD, s. 718).

Přídavné jméno *chargeable* slovník BLD definuje jako „capable or liable of being charged as a criminal offense“ (2004, s. 249). Z této definice je patrné, že samostatně se toto přídavné jméno pojí s oblastí trestního práva. Ve slovníku OED je však uvedena obecnější definice tohoto přídavného jména, která zní: „capable of being, or liable to be, charged: in various senses and constructions of the verb“. V rámci tohoto významu slovník uvádí, že toto přídavné jméno může být definováno i jako „liable to be called to account, answerable, responsible“. U této definice však je

uvedeno, že je tento význam přídavného jména *chargeable* již zastaralý. Avšak právě tento význam je s ohledem na druhou složku dublety pravděpodobnější. Zastaralost tohoto významu se odráží i v ojedinělém výskytu dublety jako celku v současných právních dokumentech. V databázi Law Insider se tato dubleta nenachází vůbec, a je proto třeba její použití v kontextu hledat jinde. Příkladem výskytu dublety v kontextu jsou například zákony z roku 1848 (18a) a 2019 (18b):

- (18) (a) *but all and every such executor and administrator shall be **chargeable and accountable** for the true value of such estate, any practice to the contrary notwithstanding.* (A Codification of the Statute Law of Georgia, 1848)
- (b) *and the county treasurer shall be **chargeable and accountable** for the amount so credited as collected taxes.* (Revised Code of Washington, 2019)

Význam dublety je tedy podobný významu dublety *answerable and accountable* a podobně i u této dublety navrhuji jednoslovný překlad, a to z důvodu nízkého výskytu dublety a také podobnosti ve významu složek dublety. Navrhovaným překladem je rovněž přídavné jméno *odpovědný*, stejně jako u dublety *answerable and accountable*, které svou definicí nejvíce odpovídá anglickým definicím složek dublety.

definite and certain

U této dublety Garner definuje každou složku zvlášť. Přídavné jméno *definite* definuje jako „fixed, exact, explicit“ a zdůrazňuje, že je nutné jej odlišovat od podobného a často zaměňovaného *definitive* (2011, s. 257-8). Samostatné přídavné jméno *certain* Garner považuje za častý legalismus a zmiňuje, že slovník OED toto použití považuje za archaické (2011, s. 145). V OED je pak přídavné jméno *definite* definováno velmi podobně jako: „Having fixed or exact limits; clearly defined, determinate, fixed, certain; exact, precise“ a přídavné jméno *certain* jako „definite, exact, precise“. Obě přídavná jména tedy nesou význam spojený s určitostí a přesností a na základě definic jednotlivých složek lze usoudit, že se znovu jedná o synonyma. Příkladem užití dublety v kontextu může být:

- (19) (a) *The Loan Documents obligate Mortgagee to advance to Mortgagor certain sums under **definite and certain** conditions* (Open-End Mortgage and Security Agreement, 2013)

(b) *the Principal Balance of this Note outstanding at the close of each day will bear interest at a **definite and certain** but fluctuating per annum rate of interest* (Promissory Note, 2016)

Jelikož lze obě složky dublety považovat za synonyma a vzhledem k doporučením Garnera, navrhuji překládat i tuto dubletu jednoslovně. V případě této dublety definicím anglických přídavných jmen odpovídají definice přídavného jména *určitý* (20), které zní: „mající přesný, zřejmý obsah, rozsah, tvar, jasný, zřetelný“ a „(přesně) stanovený, dohodnutý, smluvený, určený, jistý“ (SSČ, 2003, s. 472). I v této definici se nacházejí synonyma, která ve vhodném kontextu lze rovněž použít pro překlad této dublety. Například přídavná jména *sjednaný* (21) nebo *dohodnutý*, která se vyskytují v obdobných kontextech jako je příklad v

(19b) a lze je v těchto kontextech označit za vhodné překladové protějšky dublety.

(20) *Má se za to, že ten, kdo jednal **určitým** způsobem, jednal poctivě a v dobré víře.*
(§ 7 NOZ)

(21) *Pokud se vydlužitel dostane do prodlení s úhradou dlužné částky dle čl. I. nebo II. této smlouvy, je povinen věřiteli zaplatit úrok z prodlení ve **sjednané** výši.*
(Smlouva o výpůjčce, 2017)

due and owing, due and payable

Další dvojici analyzovaných dublet jsou dublety *due and owing* a *due and payable*. Tyto dublety jsou analyzovány společně opět ze vzhledu na přítomnost stejné složky *due*. Obě dublety v právních dokumentech často blíže určují pohledávky vynikající ze smlouvy, např.:

(22) *No amounts **due and owing** under said contracts are past due* (Capital Stock Purchase Agreement, 2011)

(23) *(ii) the amount of any principal or interest **due and payable** or to become **due and payable** from the Borrower to each Bank hereunder in respect of each such Loan* (Loan Agreement, 2018)

Ve slovníku BLD (2004, s. 538) a v Garnerově příručce (2011, s. 300) je první složka obou dublet, přídavné jméno *due*, definováno jako „immediately enforceable“ a „owing or payable; constituting a debt“. Garner dále uvádí, že v dnešní době se toto

přídavné jméno používá téměř vždy ve významu „immediately enforceable“, vztahuje se tedy k splacení pohledávky. Druhá složka dublety, přídavné jméno *payable*, je definována jako „that is to be paid; due, owing; falling due (at or on a specified date, or to a specified person)“ (OED) a její význam se rovněž vztahuje k splacení částky. Na základě této definice tvrdit, že se jedná o synonyma. Garner však dodává, že „a debt cannot be *due* without also being *payable*“ (2011, s. 300) a dubletu tedy považuje za zbytečnou a navrhuje používat pouze přídavné jméno *due*. Slovník BLD však upozorňuje na fakt, že „an amount may be payable without being due“ (2004, s. 1165), je tedy nutné mezi těmito situacemi rozlišovat. V tomto případě by definice přídavného jména *payable* zněla: „That can be paid; capable of being paid; affordable“ (OED) a pravděpodobně by bylo v textu použito samostatně.

V případě dublety *due and owing* je situace podobná. Přídavné jméno *owing* je definováno jako „that is yet to be paid; owed; due“ (BLD, 2004, s. 1137). Jedná se tedy o synonymum přídavného jména *due* a dubletu není nutné zachovat.

Definicím anglických přídavných jmen v češtině nejvíce odpovídá definice přídavného jména *splatný*: „kt. se má zaplatit“ (SSČ, 2003, s. 405). Pokud je tedy pohledávka *splatná*, „je dlužník povinen ji uhradit, a neučiní-li tak, je věřitel oprávněn domáhat se jejího splnění u soudu“ (Madar, 1999, s. 1335). Toto přídavné jméno se v českých zákonících běžně používá, například:

(24) *Výživné se plní v pravidelných dávkách a je **splatné** vždy na měsíc dopředu, ledaže soud rozhodl jinak nebo se osoba výživou povinná dohodla s osobou oprávněnou jinak.* (§ 921 odst. 1 NOZ)

each and all, each and every

Tyto dublety jsou zařazeny do analýzy adjektivních dublet a triplet ze stejných důvodů jako dublety obsahující složku *all*. Oběma dubletám se ve svém slovníku věnuje Garner, avšak u obou navrhuje se dubletám vyhnout. Od dublety *each and every* doporučuje upustit zejména v případech, kdy je z gramatického hlediska správně pouze jedna ze složek dublety (2011, s. 302). To může být případ, kdy je dubleta jako celek premodifikována např. příslovcem – složka *every* premodifikována být může, avšak složka *each* ne (Greenbaum a Quirk, 1990, s. 123). Zásadním rozdílem ve významu je, že složka *every* odkazuje k celku, kdežto *each* poukazuje spíše na

jednotlivé členy celku, (Greenbaum a Quirk, 1990, s. 123). Garner tedy dubletu *each and all* považuje pouze za legalismus (2011, s. 301). I přesto se tyto dublety v právních textech vyskytují, jak je patrné z příkladů v (25) a (26).

- (25) *Sellers (or their designee) shall obtain the right, title and interest in and to each and all of the assets of the Company listed on Schedule 1.1(b) attached hereto* (Interest Purchase Agreement, 2016)
- (26) *Each of the General Partners, the Company and the Subsidiaries is duly and properly registered in each and every foreign country and territory where required for VAT* (Stock and Unit Purchase Agreement, 2010)

Podobně tyto dublety definuje i slovník OED. Dubleta *each and all* podle tohoto slovníku popisuje „every example or instance of something; every single one“ a dubleta *each and every* „absolutely all, every single“. Z definic je tedy zřejmé, že dublety se vztahují jak k celku, tak k jednotlivým částem.

Pro překlad těchto dvou dublet lze znovu využít zájmena *každý, všechny*. Jak vyplývá z již uvedených definic těchto zájmen (u dublet *all and singular, all and sundry*), pokud se dubleta vztahuje k celku lze ji přeložit pomocí zájmena *všechny* (27) a pokud je důraz kladen na jednotlivé členy skupiny, lze ji přeložit pomocí zájmena *každý* (28).

- (27) *Hlavní spolek nezanikne dříve, než zaniknou všechny pobočné spolky.* (§ 230 odst. 2 NOZ)
- (28) ***Každá*** z několika smluv uzavřených při témže jednání nebo zahrnutých do téže listiny se posuzuje samostatně. (§ 1727 NOZ)

exact and specific

Tato dubleta se jako celek nenachází ani v jednom z právních slovníků využívaných v této práci. V těchto slovnících se nenachází ani přídavné jméno *exact*, ve slovníku OED je pak definováno jako „Precise, rigorous, accurate“. V tomto slovníku je rovněž zmíněn fakt, že toto přídavné jméno se využívá v oblasti práva ve významu „Admitting of no deviation, precise, rigorous“. V právních textech tedy je toto přídavné jméno použito ve stejném významu jako v běžném užití jazyka. U přídavného jména *specific* jsou ve slovníku BLD uvedeny tři definice: „of, relating to, or

designating a particular or defined thing; explicit“, „of or relating to a particular named thing“ a „conformable to special requirements“ (2004, s. 1434). Poslední definice je podobná jedné z definic ze slovníku OED: „Precise or exact in respect of fulfilment, conditions, or terms; definite, explicit“. S ohledem na význam, který nese první složka dublety, je velmi pravděpodobné, že i přídavné jméno *specific* v dubletě bude nést význam spojený s přesností. Hlavní funkcí dublety je tedy popsat přesnost podstatného jména, například:

(29) *The expenses incurred by the Company or an employee related to a valuable gift in money or in goods, special treatment, or tokens by the Company will be detailed as such in an **exact and specific** manner in the record of expenses of the Company* (Amendment to the Amended and Restated Shareholders Agreement, 2014)

V češtině má podobný pojmový obsah přídavné jméno *přesný*: „souhlasící i v podrobnostech se skutečností“ a také „správný [...] věrný [...] exaktní“ (SSČ, 2003, s. 329). V českých právních textech se toto přídavné jméno běžně vyskytuje (30) a lze jej tak použít pro překlad dublety. Do češtiny lze tuto dubletu přeložit také pomocí příslovce *přesně*, které se rovněž v právních textech vyskytuje (31) a lze jej považovat za překlad slovního spojení *in an exact and specific manner* v příkladu v (29).

(30) *Vyplývá-li ze smlouvy nebo z povahy předmětu koupě, že množství je určeno jen přibližně, určí **přesné** množství prodávající.* (§ 2098 NOZ)

(31) *Je-li čas plnění **přesně** ujednán nebo jinak stanoven, je dlužník povinen plnit i bez vyzvání věřitele.* (§ 1958 odst. 1 NOZ)

false and untrue

Garner ve svém slovníku definuje složku *false* jako přídavné jméno, které popisuje jev, který „is neither true nor right“ a dále rozlišuje mezi dvěma možnými významy. Toto přídavné jméno lze podle něj definovat jako „suggests deceit in assertion or in thought“ a také jako „often what is inauthentic or fake“ (2011, s. 352). Přídavné jméno *false* tedy může nést význam úmyslného podvodu či klamu. Garner však dodává, že ve správném kontextu může *false* nést význam chyby či omylu. Podle autora je tedy nutné rozlišovat mezi těmito dvěma významy, které zjednodušeně uvádí jako „erroneous, incorrect“ a „purposely deceptive“ (2011, s. 352). Ve slovníku BLD je

toto přídavné jméno definováno pomocí dalších přídavných jmen, mimo jiné i druhou složkou dublety: „untrue“, „deceitful; lying“ a „not genuine; inauthentic“ (2004, s. 635).

Přídavné jméno *untrue* je pak definováno pouze ve slovníku BLD jako „not correct, inaccurate“. Pokud popisuje osoby, pak je jeho význam „not faithful or true“ (2004, s. 1575). Ve slovníku OED je pak v definici tohoto přídavného jména použito i přídavné jméno *false*. Z definic tedy vyplývá, že jsou tato přídavná jména synonyma. Avšak jak uvádí Garner, je v mnoha případech těžké určit, ve kterém významu budou tato přídavná jména použita. Zmiňuje zde například případy, kdy dubleta určuje podstatné jméno *statement*, jako je tomu v následujícím příkladu:

(32) *the warrants and statements made by either party under this Agreement are **false and untrue*** (Equity Transfer Agreement, 2009)

Význam dublety v mnoha případech určí kontext. Jak je patrné z příkladu v (33), v tomto případě je na základě kontextu zřejmé, že je dubleta použita spíše ve významu spojeným se záměrným oklamáním.

(33) *if Party B maliciously provides Party A with **false and untrue** data of the costs of or the revenue* (Form of Equipment Management Services Agreement, 2009)

V češtině znovu existuje více možných překladových protějšků. Na základě definic odpovídá anglickým přídavným jménům přídavné jméno *lživý*, které lze definovat jako: „obsahující lež, klamný [...] mluvící lež, prolhaný [...] nepravý, zdánlivý“ (SSČ, 2003, s. 169). Tato definice by odpovídala anglickým definicím „purposely deceptive“ a „deceitful; lying“. V právních textech se však častěji vyskytuje přídavné jméno *nepravdivý*, tedy opak přídavného jména *pravdivý*, které lze definovat jako „obsahující pravdu“ či „jednající podle pravdy, opravdový, upřímný“ (SSČ, 2003, s. 305). Toto přídavné jméno se vyskytuje například v občanském zákoníku, v podobném kontextu jako v anglických příkladech:

(34) *Při povinném pojištění může pojistitel pojistné plnění odmítnout, jen pokud se na uvedení **nepravdivých** informací, neúplně zodpovězených dotazů učiněných v písemné formě nebo vědomě nepravdivých nebo **hrubě zkreslených** údajů*

podílel výlučně poškozený nebo i jiná osoba s vědomím poškozeného. (§ 2780 NOZ)

Stejně jako anglická přídavná jména i toto překladatelské řešení je do jisté míry nejednoznačné a jeho význam může být spojen s pouhou nesprávností informace nebo s podvodným či klamavým úmyslem. Bude tedy rovněž záležet na kontextu, jako například v případě příkladu v (34), kde význam přídavného jména upřesňuje příslovce *vědomě*.

Z příkladu v (34) je patrné, že v tomto kontextu se může vyskytovat i přídavné jméno *zkreslený*, od slovesa *zkreslit*, které je slovníku definováno jako „podat nepřesný obraz, zvuk, znění něčeho“ (SSČ, 2003, s. 565). Dále se v podobném kontextu v češtině vyskytuje ještě přídavné jméno *nesprávný*, které je opakem přídavného jména *správný*, které slovník SSČ definuje jako „vystihující skutečnost, odpovídající skutečnosti“ (2003, s. 408). V tomto případě definice odpovídá spíše významu „erroneous, incorrect“, jak je patrné i z příkladu v (35). Pokud je dubleta použita právě v tomto smyslu, lze ji tedy pomocí tohoto přídavného jména přeložit.

(35) *Bylo-li uvedeno **nesprávné** datum narození pojištěného, má pojistitel právo od smlouvy odstoupit,* (§ 2835 NOZ)

V českých právních dokumentech se v tomto případě lze navíc setkat i s tripletou *nepravdivý, nesprávný nebo zavádějící*, jak je patrné z příkladu v (36). Avšak pro účely překladu je navrhované řešení jednoslovné, jelikož ve většině případů vystihuje dostatečně význam dublety jedno z přídavných jmen. Přídavné jméno *zavádějící*, které se vyskytuje v české tripletě, lze pro překlad anglické dublety také použít, pokud je v textu dubleta použita ve smyslu „purposely deceptive“. Jeho pojmový obsah lze odvodit z definice slovesa *zavést*, která zní: „způsobit, že se někdo, něco dostane do nepříjemné, nepříznivé situace“ (SSČ, 2003, s. 556).

(36) *Ve zprávě podle předchozí věty Ručitel uvede, které prohlášení nebo záruka podle přílohy 1 této Smlouvy **je nepravdivé, nesprávné nebo zavádějící**, nebo která povinnost byla porušena,* (Smlouva o ručení, 2018)

final and conclusive (and binding)

Dubleta *final and conclusive* je ve slovníku BLD uvedena pod heslem *final*. Tato složka je ve slovníku definována jako „nevyžadující další soudní řízení u soudu, který vydal rozsudek sporu; konečný“ a také jako „nevyžadující žádné další kroky ze strany soudu, kromě dohlédnutí na vykonání rozhodnutí“ (2004, s. 662). Na základě těchto definic lze tvrdit, že se dubleta vztahuje ke stavu rozsudků a jejich konečnosti, což potvrzuje i definice dublety jako celku. Dubleta jako celek je pak definována jako: „terminal and unappealable, except on ground of procedural error, fraud, or mistake“ (BLD, 2003, s. 662). Na základě těchto definic lze tvrdit, že tato dubleta a její složky jsou příkladem slov z běžné slovní zásoby, která v právním kontextu nabývají zvláštní význam (viz podkapitola 3.2.1). V právních textech se lze rovněž setkat s tripletou *final, conclusive and binding* (37). Přídavné jméno *binding* je pak v kontextu smluv definováno v slovníku BLD jako „that binds“ a v kontextu soudních rozsudků jako „that requires obedience“ (2003, s. 178).

(37) *Each such determination shall, absent manifest error, be final and conclusive and binding on all parties hereto.* (Credit Agreement, 2017)

Je nutné však poznamenat, že existují případy, kdy dubletu a tripletu nelze interpretovat jako „terminal and unappealable“. Jedním takovým příkladem může být použití tripletu v rozhodčí smlouvě, kterému se věnuje ve svém příspěvku James Levy (2009). V tomto případě byl touto tripletou popsán rozhodčí nález, avšak podle autora příspěvku složky *final* a *binding* jsou v takovéto smlouvě zbytečné, jelikož je takto nález popsán již v Zákoně o rozhodčím řízení z roku 1996 (Arbitration Act 1996) a přídavné jméno *conclusive* je již pokryto ve významu zbylých dvou složek tripletu a je v tomto případě nepodstatné (Levy, 2009).

Dále se tato dubleta může v právních textech vyskytovat v poněkud obecnějším významu, tedy ne v souvislosti s rozhodnutím či odvoláním. V těchto případech lze přídavné jméno *final* definovat spíše jako „Marking the last stage of a process; leaving nothing to be looked for or expected; ultimate“ (OED) a přídavné jméno *conclusive* jako „authoritative, decisive, convincing“ (BLD, 2004, s. 308). Příkladem tohoto kontextu dublety může být:

- (38) *the calculation of the amounts due and owing from each Party shall be deemed to have been accepted and agreed upon, and **final and conclusive**, for purposes of this Section 8.8(a).* (Tax Sharing Agreement, 2006)

V češtině lze pro překlad dublety a triplety ve významu „terminal and unappealable“ použít přídavné jméno *pravomocný* odvozené od slovního spojení *právní moc*. To se nachází například ve slovním spojení *pravomocné rozhodnutí* (Madar, 1999, s. 1069), které je v Slovníku českého práva v rámci právního termínu *právní moc rozhodnutí* (Madar, 1999, s. 1041). Rozhodnutí je tedy *v právní moci* pokud „nemůže být již zásadně měněno“ a jedná se tedy o stav, „který je zásadně závazný a nezměnitelný“ a například v občanském soudním řízení je rozhodnutí *pravomocné*, „když proti němu není již možný řádný opravný prostředek v normální instanční cestě“, což odpovídá anglickým definicím (Madar, 1999, s. 1042).

Pro druhý, obecnější význam dublety lze na základě definice použít přídavné jméno *konečný*. Jeho definice zní: „jsoucí na konci“ a také „definitivní“ nebo „výsledný“ (SSČ, 2003, s. 142). Příkladem použití v kontextu může být:

- (39) *Vyloučený člen může do tří měsíců od doručení **konečného** rozhodnutí spolku o svém vyloučení navrhnout soudu, aby rozhodl o neplatnosti vyloučení; jinak toto právo zaniká.* (§ 242 NOZ)

fit and proper

Další analyzovanou dubletou je dubleta *fit and proper*. V právních slovnících využívaných pro potřeby analýzy nejsou dubleta a její složky definovány. Garner ve svém slovníku pouze poznamenává, že je dubleta zbytečná a v právních textech neopodstatněná a místo ní navrhuje používat přídavné jméno *fit* nebo *proper* (2011, s. 365). Stejně se o této dubletě vyjadřuje Mellinkoff (1963, s. 349-350). Tento autor tvrdí, že není nutné používat obě složky dublety, jelikož obě v právních textech nesou stejný význam, který lze označit jako „vhodný“. Avšak stejně jako u předchozích dublet i tato dubleta se však v právních textech vyskytuje:

- (40) *all of the Accessories shall at all times be in good condition and **fit and proper** for the respective purposes for which they were originally intended, erected, or installed.* (Deed of Trust, 2018)

V tomto kontextu lze definovat přídavné jméno *fit* jako: „Well adapted or suited to the conditions or circumstances of the case, answering the purpose, proper or appropriate“ (OED) a přídavné jméno *proper* podobně jako: „Suitable for a specified or implicit purpose or requirement; appropriate to the circumstances or conditions; of the requisite standard or type; apt, fitting; correct, right.“ (OED). Jak je z definic patrné, zde opravdu obě složky nesou stejný význam vhodnosti či adekvátnosti. Existuje však specifický kontext, ve kterém se tato dubleta používá. Jedná se o dubletu, která často popisuje charakteristické vlastnosti pracovníka v mnoha profesích, mimo jiné i v oblasti práva, a na téma významu, který nese v tomto kontextu, je vedena (Cliffe Dekker Hofmeyr, 2018; Slabbertová, 2011). Existují velice konkrétní definice významu této dublety, například: „mít integritu, důstojnost, vlastnit znalosti a technické dovednosti, být schopný tvrdé práce, respektovat právní řád a mít smysl pro rovnocennost a spravedlnost“ (General Council of the Bar of South Africa v Jiba and Others, 2016), ale existují však i názory, že význam této dublety závisí hlavně na kontextu (Australian Broadcasting Tribunal v Bond, 1990). Obecně lze tedy v tomto kontextu přídavné jméno *fit* definovat jako „possessing the necessary qualifications, properly qualified, competent, deserving.“ (OED) a přídavné jméno *proper* jako „Conforming to recognized social standards or etiquette; decent, decorous, respectable, seemly“.

V případě této dublety jsou na základě definic a použití v kontextu navrhovanými ekvivalenty přídavná jména *vhodný*, *způsobilý*, ale i dubleta *vhodný a způsobilý*. Definice přídavného jména *vhodný* je poněkud obecnější než anglické definice a zní: „kt. vyhovuje, hodí se, příhodný, přiměřený“ (SSČ, 2003, s. 490). Toto přídavné jméno lze použít pro překlad dublety, pokud jsou obě složky použity ve významu přiměřenosti podmínkám či účelu, například:

(41) *Při zkáze stavby, v níž bylo výměnkáři vyhrazeno obydlí, opatří osoba zavázaná z výměnku výměnkáři na vlastní náklad **vhodné** náhradní bydlení.* (§ 2711 NOZ)

V tomto kontextu se však často vyskytuje rovněž přídavné jméno *způsobilý* ve smyslu „vhodný“ (SSČ, 2003, s. 578):

(42) *Byt je **způsobilý** k nastěhování a obývání, odpovídá-li ujednáním ve smlouvě* (§ 2243 NOZ)

- (43) *Dopravní prostředek musí být **způsobilý** k provozu a k ujednanému způsobu užívání, jinak k užívání, k němuž dopravní prostředek obvykle slouží.* (§ 2322 odst. 2 NOZ)

Toto přídavné jméno však lze použít i pro případy, kdy dubleta označuje právě charakteristické vlastnosti člověka. V tomto případě lze přídavné jméno definovat jako „mající k něčemu potřebné schopnosti, předpoklady, schopný“ (SSČ, 2003, s. 578):

- (44) *Není-li někdo s to dát jistotu zřízením zástavního práva, dá jistotu **způsobilým** ručitelem.* (§ 2012 odst. 2 NOZ)

V českých právních textech, například v nájemních smlouvách (45), pak existují rovněž případy, kdy je z těchto přídavných jmen vytvořena dubleta. Kromě vyhovování podmínkám či účelu nese rovněž význam schopnosti:

- (45) *Pronajímatel a nájemce prohlašují, že předmět nájmu je **vhodný a způsobilý** k výše uvedenému účelu nájmu.* (Smlouva o nájmu pozemku, 2012)

free and clear

Ve slovníku BLD má tato dubleta poměrně konkrétní význam „unencumbered by any liens, marketable“ (2004, s. 688); podle slovníku USLegal se jedná o slovní spojení, které popisuje tržní hodnotu majetku. Podle tohoto slovníku je dubleta popisuje majetek, který je „free off liens and legal questions as to ownership of the property“, což je základním předpokladem pro prodej majetku. Přídavné jméno *free* je tedy v dubletě použito ve smyslu „unburdened“ a „unrestricted and unregulated“ (BLD, 2004, s. 688) a přídavné jméno *clear* jako „free from encumbrances or claims“ (BLD, 2004, s. 268).

V tomto významu se v právních textech opravdu vyskytuje:

- (46) *This Agreement sets forth the terms and conditions upon which Purchaser is acquiring from the Shareholder and the Shareholder is selling and delivering to the Purchaser, **free and clear** of all liabilities, obligations, claims, liens and encumbrances* (Capital Stock Purchase Agreement, 25. 2. 2005)

V češtině lze pro překlad této dublety použít přídavné jméno *nezatížený*, které je opakem přídavného jména *zatížený*, které lze společně se slovesem v záporu pro překlad rovněž využít, jako je tomu v příkladu v (48). To je odvozeno od podstatného jména *zatížení*, které lze definovat jako: „oprávnění třetí osoby vážnoucí na věci, které omezuje jejího vlastníka při jejím užívání nebo v nakládání s ní (např. omezení vlastnického práva právem ze zajišťovacího institutu, spoluvlastnickým, ze služebnosti, právem předkupním, právem stavby apod.)“ (Pauldura a kol., 2014, s. 204). Příkladem takového použití může být následující paragraf z občanského zákoníku a část smlouvy:

- (47) *Vykoná-li zástavní věřitel zástavní právo, které je první v pořadí rozhodném pro uspokojení zástavních práv (dále jen „přednostní zástavní věřitel“), přechází zástava na nabyvatele **nezatížená** dalšími zástavními právy. (§ 1374 odst. 1 NOZ)*
- (48) *Prodávající dále prohlašuje, že předmětné akcie **nejsou zatíženy** jakýmkoli zástavními právy, věcnými břemeny, opcemi či jinými omezeními nebo právy třetích osob. (Smlouva o převodu cenných papírů, 2019)*

full and complete

Dubleta *full and complete* ani její jednotlivé složky nejsou v právních slovnících využívaných v této práci definovány. Lze tedy předpokládat, že v právních textech nesou stejný význam jako v běžné slovní zásobě. Pro potřeby analýzy jsou proto využity jejich definice ve slovníku OED. Přídavné jméno *full* může být s ohledem na dubletu definováno jako: „Complete, perfect; entire, whole; thoroughgoing.“ a přídavné jméno *complete* jako: „Having all its parts or members; comprising the full number or amount; embracing all the requisite items, details, topics, etc.; entire, full“. Obě přídavná jména tedy nesou význam spojený s úplností a celistvostí. Tyto významy nese dubleta i v následujícím příkladu:

- (49) *this Lease and the covenants and conditions contained herein represent the **full and complete** agreement of the parties hereto (Lease Agreement, 6. 12. 2018)*

Vzhledem k tomu, že obě složky dublety mají velice podobný význam, lze je považovat za synonyma a do češtiny tedy dubletu překládat jednoslovně. Anglickým definicím v češtině odpovídají definice „celý, kompletní“, která patří k přídavnému jménu *úplný* (SSČ, 2003, s. 471).

(50) *Změní-li se prohlášení, vyhotoví jeho **úplné** znění osoba odpovědná za správu domu a bez zbytečného odkladu je založí do sbírky listin u orgánu, u něhož je nemovitá věc zapsána ve veřejném seznamu (§ 1220 odst. 1 NOZ)*

Podobný význam má v češtině rovněž přídavné jméno *plný*, které je ve slovníku definováno jako: „mající, obsahující všechny (sou)části, členy, náležitosti“ (SSČ, 2003, s. 275). To se v právních textech pak vyskytuje v kolokaci *v plném rozsahu*, jako je tomu v příkladu v (51). Jako překlad anglické dublety lze také použít příslovce *plně*, které se vyskytuje v obdobných kontextech (52).

(51) *Není-li tu žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost **v plném rozsahu**, soud jmenuje dítěti poručníka. (§ 928 odst. 1 NOZ)*

(52) *Nájemce podpisem této smlouvy stvrzuje, že Příslušníky seznámil či seznámí s právy a povinnostmi vyplývajícími z této smlouvy a že Příslušníci s touto smlouvou **plně** souhlasí. (Smlouva o nájmu bytu, 2019)*

good and effectual

V případě dublety *good and effectual* se ve slovnících nacházejí pouze definice jejich jednotlivých složek. První složka, přídavné jméno *good*, podle slovníku BLD může být v právních textech definována jako „sound or reliable“ nebo jako „valid, effectual, and enforceable; sufficient under the law“ (2004, s. 713). Přídavné jméno *effectual* je pak definováno ve slovníku Garnera jako „achieving the complete effect aimed at“ (2011, s. 307). Na základě definic těchto přídavných jmen lze tvrdit, že dubleta nese význam spojený s dosažením účinku a také s dostatečností a do jisté míry i vhodností. Význam dublety jako celku bude tedy záviset ve velké míře na kontextu. V případě kontextů v (53a) dubleta nese význam spojený spíše s dostatečností či vhodností, v příkladu v (53b) se bude jednat o význam spojený s dosažením účinku.

- (53) (a) *to demand sue for and collect and receive and give **good and effectual** receipts and discharges for the proceeds of sale of any properties of assets of the Borrower* (Debenture, 2011)
- (b) *No conveyance, transfer, or mortgage of real property, or of any interest therein, nor any lease for a term of 1 year or longer, shall be **good and effectual** in law or equity against creditors or subsequent purchasers* (§ 695.01(1), 2019 Florida Statutes)

Do češtiny bude nutné dubletu překládat na základě významu, který nese v kontextu. Pokud je tedy význam spojený spíše s účinností, je vhodným překladatelským řešením přídavné jméno *účinný*, které je definováno jako: „mající účinek, působivý“ (SSČ, 2003, s. 464). Právní úkon je tedy *účinný* v okamžiku, „kdy nastávají účinky právního úkonu“ (Epravo.cz, 2002). V českých právních dokumentech také možné setkat se s dubletou *platný a účinný*. Je totiž možné, že smlouva či dokument nabude platnosti v jiný okamžik než účinnosti, a je proto nutné použít oba termíny, jako je tomu v příkladu v (55).

- (54) *Odvolání plné moci je **účinné** jen tehdy, dozví-li se o něm druhý snoubenec dříve, než učiní svůj sňatečný projev vůle.* (§ 669 odst. 3 NOZ)
- (55) *Tento platební kalendář je **platný a účinný** ode dne jeho podpisu oběma smluvními stranami* (Dohoda o poskytování záloh za odběr tepelné energie, 2019)

Pokud je však dubleta užitá v textu spíše ve významu vhodnosti či dostatečnosti nabízí se pro překlad více synonym. Pro překlad příkladu v (53a) je možné použít přídavné jméno *náležitý*, a to na základě definice „vhodný, řádný“ či „patřičný, přiměřený, příslušný“ (SSČ, 2003, s. 200). Synonyma použitá v definici lze ve vhodném kontextu rovněž použít pro překlad dublety.

- (56) *Nejpozději společně s předáním díla se zhotovitel zavazuje předat všechny **náležitě** dokumenty* (Smlouva o dílo, 2012)

legal and valid; legal and valid, and binding

Vzhledem k podobnosti obou slovních spojení analyzují dubletu *legal and valid* v této práci společně s tripletou *legal, valid and binding*. V právním slovníku se dubleta ani

tripleta jako celek nenacházejí. Slovník BLD definuje pouze jednotlivé složky. Definice přídavného jména *legal* zní „of or relating to law; falling within the province of law“ a „established, required, or permitted by law (2004, s. 912). Přídavné jméno *valid* je pak v tomto slovníku definováno pomocí třetí složky tripletu jako „legally sufficient; binding“ (2004, s. 1586). Přídavné jméno *binding* již bylo analyzováno v rámci tripletu *final, conclusive and binding* a bylo definováno jako „that binds“ a „that requires obedience“ (BLD, 2004, s. 178). V případě dublety existují názory, že význam přídavného jména *legal* je obsažen v přídavném jméně *valid*, protože každý právní dokument označen přídavným jménem *valid* musí být „executed in accordance to the requisite legal formalities“ a tedy „if it's valid, it is legal“; dubleta je tedy zbytečná a lze místo ní používat pouze přídavné jméno *valid* (Translegal, 2020). I přesto se však dubleta a tripleta v současných právních textech objevují:

- (57) *The sale and delivery of the Seller's Shares to the Purchaser pursuant to this Agreement will vest in the Purchaser the **legal and valid** title to the Seller's Shares acquired by the Purchaser hereunder* (Stock Purchase Agreement, 2018)
- (58) *This Agreement constitutes the **legal, valid and binding** obligation of the Seller* (Stock Purchase Agreement, 2018)

V případě dublety je navrhované překladatelské řešení opět jednoslovné. Za vhodný překladový protějšek lze považovat přídavné jméno *platný*, které je definováno jako „mající povahu normy, závazný, uznávaný“ (SSČ, 2003, s. 273). Příkladem použití tohoto přídavného jména může být:

- (59) *Manželství se považuje za **platné**, dokud není prohlášeno za neplatné.* (§ 681 NOZ)

V případě tripletu, navrhuji ji s ohledem na přídavné jméno *binding* překládat přídavným jménem *závazný*, které je uvedeno jako synonymum přídavného jména *platný*. To je utvořeno od podstatného jména *závazek*, které je v oblasti práva definováno jako „právní vztah, z něhož jednomu jeho účastníkům vzniká povinnost poskytnout druhému účastníkovi určité plnění a druhému účastníkovi právo toto plnění od něho požadovat“ (Madar, 1999, s. 1720). Toto přídavné jméno se v právních textech

vyskytuje a častou kolokací v českých právních textech je v tomto případě slovní spojení *právně závazná*:

- (60) *Veškeré přílohy této Smlouvy jsou nedílnou součástí této Smlouvy a jsou pro Strany **závazné**.* (Smlouva o ručení, 2018)
- (61) *Smluvní strany prohlašují, že pro právní vztah založený touto smlouvou jsou stejně jako ustanovení této smlouvy **právně závazná** ustanovení obsažená v Dotačním programu* (Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu, 2014)

new and novel

Další dubletou je spojení *new and novel*. V právních slovnících se jako celek nevyskytuje, ve slovníku BLD je definována pouze složka *new*, a to jako „recently come into being“ pokud popisuje osoby, zvířata nebo věci a jako „recently discovered“ pokud se týká věcí nebo jevů. Dále také může znamenat „changed from the former state“, „unfamiliar; unaccustomed“ a „beginning afresh“ (2004, s. 1068). Druhá složka dublety pak má velice podobný význam a může být obecně definována jako „That has not previously existed, differs from what existed in the past, etc.“ (OED). Z definic je tedy patrné, že obě složky dublety mohou být považovány za synonyma, v právních textech se však často vyskytují právě v podobě dublety:

- (62) *SenesTech has created and owns **new and novel** intellectual property and trade secrets* (Exclusive License Agreement, 2016)

V češtině má téměř identické definice přídavné jméno *nový*: „kt. nedávno vznikl, zatím jen krátce existuje“ a také „jiný než dosavadní“ (SSČ, 2003, s. 225). Pojmový obsah českého přídavného jména *nový* tedy odpovídá pojmovému obsahu obou anglických jmen. Toto přídavné jméno se také v českých právních textech běžně vyskytuje (63) a je navrhovaným překladatelským řešením dublety.

- (63) *Smluvní strany se dohodly, že Nájemce je po dobu trvání nájmu oprávněn přijímat **nové** členy domácnosti pouze s předchozím písemným souhlasem Pronajímatele.* (Smlouva o nájmu bytu, 2019)

Dubletu z příkladu v (62) je však možné přeložit rovněž přídavným jménem *původní*, které nese význam „nezávislý na žádném vzoru, samostatný 7, osobitý,

originální“ (SSČ, 2003, s. 344). Toto přídavné jméno tedy také nese význam odlišnosti a vyskytuje se v obdobných kontextech jako anglická dubleta, jak je patrné z příkladu v (64).

(64) *Za dílo se považuje též počítačový program, fotografie a výtvor vyjádřený postupem podobným fotografii, které jsou **původní** v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvořem.* (§ 2 odst. 2, Autorský zákon)

null and of no effect, null and void, null and void and of no effect

Vzhledem ke stejným složkám a podobnosti ve významu jsou dublety *null and of no effect* a *null and void* a tripleta *null and void and of no effect* analyzovány společně. Tripleta se na seznamu v Garnerově slovníku nenachází, je však zahrnuta v analýze, jelikož se jedná o časté spojení těchto dvou dublet. Dublety a tripleta se v právních textech vyskytují například v následujícím kontextu:

(65) *Any such purported assignment, without the written consent of the other party, shall be **null and of no effect*** (Exclusive License Agreement, 2018)

(66) *This Agreement replaces any previous employment agreements between the parties and makes such previous agreements **null and void**.* (Employment Agreement, 2017)

(67) *In the event of Employee's failure to timely execute and deliver this Release Affirmation or his subsequent revocation of this Release Affirmation during the Revocation Period, this Release Affirmation will be **null and void and of no effect*** (Separation and Release Agreement, 2018)

První složkou obou dublet i tripletů je přídavné jméno *null*, které lze definovat jako „Having no legal effect; without binding force“ (BLD, 2004, s. 1098). Samostatně je ve slovnících definována rovněž složka *void* a to jako „of no legal effect; null“ (BLD, 2004, s. 1604). Z těchto definic je patrné, že tato přídavná jména jsou synonyma, což ve svém slovníku potvrzuje Garner, když uvádí, že je možné místo dublety *null and void* použít pouze *null* (2011, s. 619). Celkově však tuto dubletu Garner nepovažuje za problematickou, jelikož je podle něj poměrně stará a dobře srozumitelná (2011, s. 619). Uvádí rovněž, že samostatné přídavné jméno *void* je často zaměňováno s přídavným jménem *voidable*, které lze definovat jako „capable of being

voided or confirmed“ (2011, s. 932) a tudíž je jeho význam v dubletě upřesněn první složkou (2011, s. 619). Rovněž Mellinkoff je názoru, že je tato dubleta zbytečná, jelikož podle něj se její jednotlivé složky významově nedoplňují, ale naopak oslabují, o čemž svědčí i častá kolokace s významově posilujícím příslovcem *totally* (1963, s. 359-360). Podobně vysvětluje rovněž existenci dalších kolokací, a to včetně kolokace se slovním spojením *of no effect*. Existuje však definice dublety *null and void* jako celku, která je synonymní s definicemi jednotlivých složek a zní: „something that binds no one or is incapable of giving rise to any rights or duties under any circumstances.“ (USLegal, 2019).

Podstatné jméno *effect*, které tvoří druhou složku dublety a třetí složku triplety, není v právních slovnících BLD ani Garnera samostatně definováno. Obecně lze slovní spojení *of no effect* kontextu dublety a triplety definovat jako opak „The state or fact of being operative or in force“ (OED). Slovní spojení *of no effect* je tedy dalším synonymem přídavných jmen *null* a *void* – obě přídavná jména jsou pomocí něj definována.

Vzhledem k tomu, že všechny složky dublet a triplety lze považovat za synonyma, není nutné je při překladu zachovávat. Pro překlad lze využít v češtině právní termín *neplatnost právních úkonů* a od něj odvozené přídavné jméno *neplatný*. Definice tohoto termínu zní: „právní úkon, který je neplatný, nenese s sebou právní účinky, jaké by jinak měl jako právní úkol platný“ (Madar, 1999, s. 746). V českém právu se pak dále rozlišuje mezi neplatnosti absolutní a relativní. Absolutní neplatnost právního úkonu znamená, že „úkon je neplatný *ex tunc*, čili od samého počátku, hledí se tak na něj jako by vůbec nevznikl a účastníkům z tohoto právního vztahu nevznikají žádná práva ani povinnosti“ a relativní neplatnost pak popisuje případy, kdy je „právní úkon platný, pokud se jeho neplatnosti nedovolá ten, kdo je jí dotčen“ (Kausta, 2012). V případě anglického termínu *nullity*, a tedy i adjektiva *null*, se jedná o neplatnost absolutní (Chromá, 2014, s. 106). Neplatností právních jednání se rovněž zabývá celý Oddíl 6 Nového občanského zákoníku. V konkrétních právních textech se pak vyskytuje pouze samostatné přídavné jméno *neplatný* nebo podstatné jméno *neplatnost*.

Je však nutné podotknout, že při překladu termínu *neplatnost* a přídavného jména *neplatný* do angličtiny bude nutné použít jiný termín. Chromá uvádí, že nejvhodnějším překladem českých termínů *platnost* a *neplatnost* jsou anglické termíny

valid a *invalid*, které podle ní mají jednoznačný význam „a zároveň neimplikují svůj původ a smysl v common law“ (Chromá, 2014, s. 106)

(68) *Smluvní strany prohlašují, že si tuto Smlouvu řádně přečetly, s jejím obsahem souhlasí, a že Smlouva byla sepsána na základě pravdivých údajů, jejich pravé a svobodné vůle a nebyla ujednána v tísní ani za jinak jednostranně nevýhodných podmínek či jiných okolností, které by zakládaly **neplatnost** tohoto dokumentu.* (Smlouva o dílo, 2018)

(69) *a pohledávky Banky, které Bance vznikly z titulu nároku na vydání bezdůvodného obohacení, zejména pokud by se ukázalo, že Smlouva o úvěru je **neplatná** nebo zdánlivá.* (Smlouva o ručení, 2018)

other and further

Další analyzovanou dubletou je spojení *other and further*. K první složce dublety Garner ve svém slovníku pouze uvádí, že se jedná o přídavné jméno a dále ji nedefinuje (2011, s. 643). U přídavného jména *further* odkazuje na přídavné jméno *farther* a popisuje odlišnost těchto přídavných jmen (2011, s. 382). Jako hlavní rozdíl mezi těmito přídavnými jmény uvádí, že přídavné jméno *further* označuje „figurative distances“ a přídavné jméno *farther* se vztahuje k „physical distances“ (2011, s. 353). Poznává však, že v britské angličtině lze přídavné jméno *further* použít pro označení obou typů vzdáleností (2011, s. 353). Další definice obou přídavných jmen se pak nachází ve slovníku OED. Zde je přídavné jméno *other* definováno jako: „Separate or distinct from that or those already specified or implied; different; (hence) further, additional“ a přídavné jméno *further* jako: „More extended, going beyond what already exists or has been dealt with; additional, more“. Z těchto definic vyplývá, že tato přídavná jména jsou ve významu „additional, more“ synonymy, a právě v tomto významu jsou použity i v právních textech, což vyplývá i z následujících příkladů v (70) a (71). Ve slovníku Garnera je u této dublety uvedeno podstatné jméno *relief*, které je častou kolokací této dublety (70), ale dubleta se používá ve stejném významu i s jinými podstatnými jmény.

(70) *The Court may, in its discretion, prescribe any limitations or conditions with reference to the inspection or award such **other and further** relief as the Court may deem just and proper.* (Bylaws, 2018)

- (71) ...*Purchaser shall have received all such **other and further** documents, documentation and legal opinions as Purchaser shall have reasonably required.* (Master Repurchase Agreement, 2018)

Navrhovaný překlad do češtiny je opět jednoslovný, a to hlavně z důvodu významové podobnosti složek dublety a také jednotlivých navrhovaných překladových protějšků. Prvním možným překladem je přídavné jméno *jiný*, které je definováno jako „nikoli ten(to) n. takový, o němž je řeč, druhý, odlišný“ (SSČ, 2003, s. 123). Tento český výraz tedy stejně jako výchozí složky dublety nese ve vhodném kontextu (72) význam odlišnosti. Slovník dále u tohoto přídavného jména uvádí dva synonyma: *ostatní* a *další*. Ty lze pro účely překladu dublety rovněž použít. První z těchto dvou přídavných jmen je ve slovníku definováno pomocí již zmíněného přídavného jména *jiný* a také *druhý* (SSČ, 2003, S. 252). Druhé synonymum, přídavné jméno *další*, je definováno velmi obecně jako „následující, příští“ (SSČ, 2003, s. 52), a odpovídá tedy anglickým definicím ve smyslu „additional, more“. Za překladové protějšky dublety *other and further* lze tedy považovat tato tři synonyma *jiný*, *ostatní* a *další*. Jak je patrné z následujících příkladů v (72), (73) a (74), všechna tato přídavná jména se v českých právních textech vyskytují v obdobném kontextu jako anglická dubleta:

- (72) *Obecná ustanovení o vzniku, změně a zániku práv a povinností ze závazků v části čtvrté tohoto zákona se použijí přiměřeně i na vznik, změnu a zánik **jiných** soukromých práv a povinností.* (§ 11 NOZ)
- (73) *v případě nesrovnalostí může být příjemce vyzván k předložení kopií účetních dokladů týkajících se **ostatních** uznatelných nákladů projektu* (Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu, 2014)
- (74) *Smluvní strany jsou povinny archivovat originál kupní smlouvy včetně jejich případných dodatků a jejich příloh, veškeré originály účetních dokladů, originály projektové dokumentace a **dalších** dokumentů souvisejících s realizací projektu* (Kupní smlouva, 2018)

separate and apart

První složkou analyzované dublety je přídavné jméno *separate*. To je v právním slovníku definováno jako „individual; distinct; particular; disconnected“ (BLD, 2004,

s.1395). Druhá složka dublety se v právních slovnících nenachází a definice tohoto příslovce ve slovníku zní: „Apart from each other, separately; asunder, parted. (Also of the parts of a thing.)“ (OED). Právě kvůli této složce bude význam první složky, a tedy i celé dublety spíše „disconnected“. Garner dubletu považuje za zbytečnou a navrhuje používat pouze jednu ze složek (2011, s. 809). Ve slovníku BLD se však dubleta nachází jako celek a slovník pod tímto heslem odkazuje na slovní spojení *living separate and apart*, což je častá kolokace této dublety. Celé slovní spojení popisuje stav bydlení manželů a je ve slovníku definováno jako: „living away from each other, along with at least one spouse’s intent to dissolve the marriage“ (2004, s. 953). Tato dubleta se však nachází i v dalších právních textech, jako jsou např. smlouvy (75)

(75) *the Member and the Company intend the Company to be respected as a separate legal entity that is **separate and apart** from the Member.* (Limited Liability Company Operating Agreement, 2016)

Prvním možným překladem této dublety do češtiny je přídavné jméno *oddělený*, případně příslovce *odděleně*. Podobně jako v anglickém slovníku je i česká definice výčtem synonym tohoto přídavného jména, kterými jsou „izolovaný“ a „zvlášť“ (SSČ, 2003, s. 233). Podrobněji je ve slovníku definováno sloveso *oddělit*, a to jako: „navzájem ohraničit, osamostatnit; odloučit jako díl z celku“ (SSČ, 2003, s. 233). Tato definice odpovídá anglickým definicím, zejména definici druhé složky dublety *apart*. V českých právních textech se vyskytuje přídavné jméno *oddělený* (76), ale také často příslovce *odděleně* (77).

(76) *Vznikem svěřenského fondu vzniká **oddělené** a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku a svěřenský správce je povinen ujmout se tohoto majetku a jeho správy.* (§ 1448 odst. 2 NOZ)

(77) *Svolá-li se zasedání správních rad zúčastněných osob jako společné, hlasují jednotlivé správní rady o návrhu smlouvy o sloučení **odděleně**.* (§ 386 odst. 3 NOZ)

Toto přídavné jméno a příslovce lze použít pro překlad zmíněné kolokace *living separate and apart*. V češtině se objevuje jak přídavné jméno *oddělený*, a to ve slovním spojení *oddělené bydlení* (78), tak příslovce *odděleně* ve spojení *bydlet*

odděleně (78). V tomto kontextu se může v českých textech objevit i slovní spojení *spolu nežijí*, které je použito rovněž v paragrafech občanského zákoníku týkajících se rozvodu manželství (79). V tomto případě je ekvivalent vytvořen pomocí překladatelského postupu modulace, tedy změny hlediska (Vinay & Darbelnet, 1995, s. 36).

(78) *Manželé se mohou dohodnout, že budou bydlet trvale **odděleně**. Dohoda manželů o **odděleném bydlení** má stejné právní účinky jako opuštění rodinné domácnosti s úmyslem žít trvale jinde.* (§ 743 odst. 3 NOZ)

(79) *Manželé **spolu nežijí**, netvoří-li manželské či rodinné společenství, bez ohledu na to, zda mají, popřípadě vedou rodinnou domácnost, s tím, že alespoň jeden z manželů manželské společenství zjevně obnovit nechce.* (§ 758 NOZ)

separate and distinct

První složka dublety již byla analyzována v rámci předchozí dublety. Druhou složku této dublety definuje ve svém slovníku Garner jako „well defined, discernibly separate“ (2011, s. 288) a rovněž slovník OED u tohoto přídavného jména uvádí první složku jako synonymum: „Separate or apart so as to be capable of being distinguished, or as being different; not confounded with each other, or with something else“. Právě kvůli druhé složce dublety bude význam celé dublety odlišný od významu předchozí dublety *separate and apart*, která jako celek nese význam „disconnected“. V případě dublety *separate and distinct* je význam přídavného jména *separate* a celé dublety spíše „individual; distinct“ (BLD, 2004, s.1395). Stejně jako o předchozí dubletě, i o této dubletě Garner tvrdí, že je zbytečná a navrhuje používat pouze přídavné jméno *separate* (2011, s. 809). V právních textech se však dubleta stále nachází, jak je patrné z následujícího příkladu:

(80) *If more than one Trust Fund is used to hold Plan assets, there may be a **separate and distinct** Trustee for each such Trust Fund.* (Statement of Agreement, 2015)

Vzhledem k doporučení Garnera a k tomu, že jsou výchozí přídavná jména synonymní, navrhovaný překlad do češtiny je jednoslovný. V češtině má odpovídající definici přídavné jméno *samostatný*: „existující sám o sobě, odděleně, jako celek“

(SSČ, 2003, s. 375). Stejně jako v obou anglických definicích je v této definici kladen důraz na odlišnost od zbytku a ucelenost a toto přídavné jméno je vhodným překladovým řešením. V právních textech se toto přídavné jméno nachází běžně (81).

(81) *Je-li cenný papír vydán ve více stejnopisech, musí být stejnopisy v textu listiny číslovány, jinak se každý stejnopis považuje za **samostatný** cenný papír.* (§ 522 odst. 1 NOZ)

Pro překlad příkladu v (80) je vhodným překladem rovněž přídavné jméno *odlišný*, které je definováno pomocí přídavných jmen *různý* a *odchylný* a je opakem přídavného jména *stejný* (SSČ, 2003, s. 235). Toto přídavné jméno nese stejně jako anglická dubleta význam různosti a vyskytuje se v obdobných kontextech, jak je patrné z příkladu v (82).

(82) *Je-li pojištěným osoba **odlišná** od pojistníka, vyžaduje se k právním jednáním podle odstavce 1 souhlas pojištěného, jinak se k nim nepřihlíží.* (§ 2832 odst. 2 NOZ)

similar and like

První složka dublety se v právních slovnících nenachází, pro potřeby analýzy je tedy znovu použita obecná definice přídavného jména *similar*. Slovník OED jej definuje jako: „Having a marked resemblance or likeness; of a like nature or kind.“. Druhou složku dublety, přídavné jméno *like*, lze podle právního slovníku BLD definovat jako: „Equal in quantity, quality, or degree; corresponding exactly“, anebo „similar or substantially similar“ (2004, s. 947). Toto přídavné jméno může tedy nést význam stejnosti nebo podobnosti. S ohledem na první složku dublety je pravděpodobnější, že v dubletě bude toto přídavné jméno použito v druhém významu, tedy „similar or substantially similar“, což odpovídá i použití dublety v kontextu (83).

(83) *Junior Creditor may seek, support, accept or retain adequate protection only if Senior Creditor is granted **similar and like** adequate protection* (Subordination Agreement, 2015)

Pro překlad do češtiny lze v případě této dublety použít díky jeho definici přídavné jméno *podobný* (84). Slovník u něj uvádí definici „mající přibližně stejnou

podobu, ráz“ (SSČ, 2003, s. 281), která odpovídá anglickým definicím. Dále se však v českých právních textech lze setkat s přídavným jménem *obdobný* (85). To je odvozeno od podstatného jména *obdoba*, které je definováno jako „přibližná shoda (co do smyslu platnosti ap.), analogie, paralela“ (SSČ, 2003, s. 226). I toto přídavné jméno tedy nese význam podobnosti a stejnosti a je jej také možné na základě definice považovat za vhodný překladový protějšek.

- (84) *I když to při zřízení výměnku nebylo ujednáno, přispěje osoba zavázaná k výměnku pomocnými úkony výměnkáři, který to nezbytně potřebuje v nemoci, při úrazu nebo v podobné nouzi. (§ 2709 NOZ)*
- (85) *Podřízenost Subrogačních práv podle tohoto odst. se uplatní i v případě, že bude vydáno rozhodnutí o úpadku Klienta nebo obdobné rozhodnutí. (Smlouva o ručení, 2018)*

sole and exclusive

Další dubletou na seznamu je dubleta *sole and exclusive*. První přídavné jméno Garner ve svém slovníku definuje jako: „the one and only, single“ (2011, s. 830), druhé přídavné jméno *exclusive* pak jako: „with no exceptions“ (2011, s.330). Dubletu jako celek však Garner označuje za „legalistic redundancy“ (2011, s. 830). Poněkud konkrétnější definice se pak nacházejí ve slovníku OED. Zde je přídavné jméno *sole* definováno jako „Pertaining or due to, possessed or exercised by, vested in, etc., one person or corporate body to the exclusion of all others; exclusive.“ a přídavné jméno *exclusive* jako „Employed or followed to the exclusion of everything else; single, sole“. Z těchto definic je patrné, že je tento slovník považuje za synonyma, v právních textech se však vyskytují obě přídavná jména. Jak ve svém článku tvrdí Adams, častou kolokací této dublety jsou podstatná jména *right, owner, remedy* (Adams, 2010), jako je tomu i v následujících příkladech:

- (86) *Each Party shall have the **sole and exclusive right** to select counsel for any Infringement Claim that it defends; (Licence Agreement, 2015)*
- (87) *(e)The rights provided in Section 3.3.5 and this Section 4.4.1 shall collectively be the **sole and exclusive remedies** of Purchaser with respect to an Owner Delay or a reduction in operating capacity, as described in clause (c). (Additional Transmission Service Agreement, 2018)*

V těchto případech jsou podle autora obě přídavná jména opravdu zbytečná. Avšak tato dubleta se vyskytuje i v kontextu licencí, kde její použití může být problematické, protože v angličtině je nutné rozlišovat mezi *sole license* a *exclusive license* (Adams, 2012). V případě *exclusive license* se jedná o licenci, kdy „vykonávat právo k duševnímu vlastnictví může pouze držitel licence“ a naopak u *sole license* „poskytovatel licence nemůže udělovat licenci dalším osobám, avšak může vykonávat práva k duševnímu vlastnictví“ a také „veškeré dříve poskytnuté licence jsou zachovány“ (Adams, 2012). Použití dublety v tomto kontextu tak lze považovat za nesprávné. V českém právním systému se jednotlivé druhy licencí rozlišují podobně. Základním rozdělením licencí je licence *výhradní* a *nevýhradní* (§ 2360 NOZ). V případě udělení *výhradní licence* může všechna práva, ke kterým byla licence udělena, vykonávat pouze nabyvatel a poskytovatel licence nemůže tutéž licenci poskytnout další osobě. Tento pojem tedy odpovídá anglickému *exclusive license*. V případě *nevýhradní licence* může poskytovatel vykonávat práva i udělovat licenci dalším osobám (§ 2361 NOZ). Pojem *nevýhradní licence* tedy neodpovídá anglickému *sole licence*, v rámci které může poskytovatel licence vykonávat práva, ale nesmí licenci poskytnout třetí osobě. Pro licence, u kterých autor další licenci poskytnout nemůže, ale může vykonávat práva, někteří autoři používají označení *sólová licence* (Šulcová, 2012).

Dubletu do češtiny lze překládat dvěma způsoby. Pokud je dubleta použita spíše ve významu „the one and only, single“, navrhovaným příkladem je přídavné jméno *jediný*, které je definováno obdobně jako „jen jeden“ (SSČ, 2003, s. 119). Toto přídavné jméno se vyskytuje v podobném kontextu jako anglická dubleta, jak je patrné z příkladu v (88). Dále lze dubletu ve významu spojeném s „exclusion“ však překládat pomocí přídavného jména *výhradní* „kt. byl někomu vyhrazen“ od slovesa *vyhradit*: „předem (smlouvou n. zamluvením) zajistit, vyjednat“ (SSČ, 2003, s. 508). Definice tohoto přídavného jména odpovídá hlavně definici přídavného jména *sole* a přídavné jméno se vyskytuje v obdobném kontextu jako anglická dubleta (89), je proto možné jej považovat za překladový protějšek. V podobných kontextech se také nachází přídavné jméno *vylučný*, které nese význam: „patřící jen jedné osobě n. skupině, výhradní“ (SSČ, 2003, s. 513). Jedná se tedy o synonymum přídavného jména *výhradní* a na základě podobné definice jej rovněž lze považovat za překlad dublety.

- (88) *Má-li ke všem jednotkám v domě vlastnické právo **jediný** vlastník a prohlásí-li, že mění vlastnické právo k jednotkám na vlastnické právo k nemovité věci, bytové vlastnictví zanikne zápisem do veřejného seznamu. (§ 1218 odst. 1 NOZ)*
- (89) *Je-li obydlím manželů dům nebo byt, k němuž má jeden z manželů **výhradní** právo umožňující v domě nebo bytě bydlet (§ 744, NOZ)*
- (90) *Vlastník jednotky udržuje svůj byt, jak to vyžaduje nezávadný stav a dobrý vzhled domu; to platí i o společných částech, které má vlastník jednotky vyhrazeny ve **vylučném** užívání. (§ 1175 odst. 2 NOZ)*

total and entire

Tato dubleta se nenachází ani v jednom z právních slovníků. Její jednotlivé složky jsou však definovány ve slovníku BLD. Přídavné jméno *total* je zde definováno jako: „whole; not divided; full; complete“ a „utter; absolute“ (2004, s. 1528) a přídavné jméno *entire* jako: „whole; complete in all its parts“ a také „not divisible into parts“ (2004, s. 573). Obě přídavná jména mají význam celistvosti, úplnosti a tento význam nese i dubleta jako celek, jak je patrné z jejího použití v kontextu:

- (91) *Subject to clause (c) below, terminate this Lease, in which event Tenants default shall be deemed a **total and entire** breach of Tenants obligations under this Lease (Ground Lease Agreement, 2011)*
- (92) *This Agreement contains the **total and entire** Agreement between the parties (Employment Agreement, 2002)*

Jelikož lze přídavná jména v dubletě považovat na základě definic za synonyma, navrhovaný překlad do češtiny je jednoslovný, avšak i v případě této dublety existuje pro překlad několik možností. Prvním navrhovaným řešením je přídavné jméno *celý*, které je definováno velmi podobně jako anglická přídavná jména „takový, z něhož nic nechybí, ve všech částech úplný, všechen“ a „jsoucí vcelku, pohromadě“ (SSČ, 2003, s. 41). Podobné přídavné jméno *celkový* je pak definováno jako „týkající se celku“ a „zaměřený na celek“. V právních textech se také často toto přídavné jméno vyskytuje ve významu „souhrnný“ (SSČ, 2003, s. 41), jak je patrné z příkladu v (94). Tento význam je rovněž zaměřen na celek a ve vhodném kontextu

je možné jej použít pro překlad dublety. V případě příkladů v (91) a (92) je však nutné zvolit jiné synonymum.

- (93) *Statutární orgán oznámí vlastníkům jednotek v písemné formě výsledek hlasování, a pokud bylo usnesení přijato, oznámí jim i celý obsah přijatého usnesení.* (§ 1213 NOZ)
- (94) *Nadační jistina musí mít celkovou hodnotu odpovídající alespoň výši 500 000 Kč.* (§ 336 odst. 2 NOZ)

Pro překlad dublety do češtiny lze použít rovněž přídavné jméno *úplný* (95), a to na základě definice: „celý, kompletní“ a „naprostý, absolutní“ (SSČ, 2003, s. 471). Ta odpovídá definicím obou anglických přídavných jmen, a to jak ve smyslu celistvosti, tak absolutnosti, a právě toto přídavné jméno je překladovým protějškem dublety použité v příkladu v (92). Jak je patrné z příkladu v (95), vyskytuje se i v obdobných kontextech. Pro překlad dublety v (91) je možné rovněž využít synonymum *naprostý*.

- (95) *Tato Smlouva je jedinou a úplnou dohodou Smluvních stran o provedení předmětu Díla.* (Smlouva o dílo, 2018)

true and correct (and complete)

Tuto dubletu definuje slovník BLD jako „authentic; accurate; unaltered“ a také „true and exact“ (2004, s. 1546). Tato dubleta tvoří rovněž s přídavným jménem *complete* tripletu, o které se zmiňuje ve své příručce Kenneth Adams (2001). Tvrdí, že z přídavných jmen *true* a *correct* postačí použít pouze jedno, jelikož informace, ke které se přídavná jména vztahují, nemůže být zároveň *true* a *incorrect* či *untrue* a *correct*. Přídavné jméno *complete* by pak v dubletě mělo zajistit úplnost informací, podle Adamse (2001, s. 101) však je význam tohoto přídavného jména obsažen ve významech obou předchozích přídavných jmen. Navrhuje tedy používat místo dublety a tripletu pouze jedno přídavné jméno, a dokonce navrhuje dubletu a tripletu nahradit významově přesnějším přídavným jménem *accurate*, které vystihuje význam celé tripletu (Adams, 2001, s. 101). To je pak například ve slovníku OED definováno jako „exact, precise; conforming exactly with the truth or with a given standard; free from error“. Z této definice je zjevné, že toto přídavné jméno opravdu zahrnuje význam

obou přídavných jmen z dublety. V právních textech se však dubleta a tripleta i přesto objevují:

- (96) *the representations and warranties set forth in each other section in Article 5 shall be **true and correct** in all respects.* (Agreement and Plan of Merger, 2011)
- (97) *Parent has delivered to the Company **true, correct and complete** copies of (i) the executed commitment letter, dated as of the date hereof* (Agreement and Plan of Merger, 2015)

Překladovými protějšky přídavných jmen *true* a *correct* v češtině jsou na základě obdobných definic přídavná jména *pravdivý* a *správný*. První z nich lze definovat jako: „obsahující pravdu“ a „skutečný, opravdový“ (SSČ, 2003, s. 305) a druhé již bylo definováno jako: „vystihující skutečnost, odpovídající skutečnosti“ (SSČ, 2003, s. 408). Všechny definice těchto přídavných jmen tedy odpovídají anglickým definicím. I tato přídavná jména lze považovat za synonyma, pro překlad dublety navrhuji používat pouze jedno z nich. Například dubletu v (96) lze tedy přeložit pomocí přídavného jména *pravdivý*, které se vyskytuje v obdobných kontextech:

- (98) *Smluvní strany prohlašují, že jsou zcela způsobilé k právním úkonům, že veškeré prohlášení v této Smlouvě jsou **pravdivá*** (Kupní smlouva o převodu nemovitosti, 2016)

Stejně však jako v angličtině, význam obou přídavných jmen je obsažen ve významu přídavného jména *přesný* (99), které již bylo definováno v rámci analýzy dublety *exact and specific* jako „souhlasící i v podrobnostech se skutečností“ ale také jako „správný, věrný“ (SSČ, 2003, s. 329), což odpovídá anglické definici přídavného jména *accurate*. Samostatné přídavné jméno *přesný* je tedy rovněž navrhovaným překladem dublety i triplety, avšak i v českých právních textech je možné narazit na tripletu *pravdivý, úplný a přesný* (100).

- (99) *Označením obchodního tajemství ve smyslu předchozí věty se rozumí doručení písemného oznámení prodávajícího kupujícímu, které obsahuje **přesnou***

identifikaci dotčených částí smlouvy, a to včetně odůvodnění, proč jsou tyto části smlouvy za obchodní tajemství považovány. (Kupní smlouva, 2017)

- (100) *Prodávající dále prohlašuje, že všechny skutečnosti uvedené v jeho prohlášeních jsou ke dni uzavření této smlouvy **pravdivé, úplné a přesné.***
(Kupní smlouva, 2018)

various and sundry

Celá dubleta a ani její první složka se právních slovnících nenacházejí. První přídavné jméno v dubletě, *various*, je ve slovníku definováno jako „Characterized by variation or change“ (OED). Druhá složka dublety již byla definována v rámci dublety *all and sundry*, jako „separate, diverse, various“ (BLD, 2004, s. 1478). Na základě těchto definic lze tedy obě přídavná jména považovat za synonyma. Funkce celé dublety na základě kontextu v (101) je tedy pokrytí všech dalších a různých ustanovení. I v případě této dublety se lze řídit doporučením Garnera vyhnout se druhému přídavnému jménu, a tedy i dubletě jako celku, kterou považuje za právní klišé (2011, s. 865). Avšak podobně jako tomu je i u dublety *all and sundry*, i tato dubleta se v právních textech stále vyskytuje:

- (101) *This Agreement is expressly subject to the provisions of the USA Patriot Act, PublicLaw107-56, signed into law October 26, 2001, and as amended, and the resulting amendments to the **various and sundry** federal statutes resulting from its provisions.* (Loan Agreement, 2014)

Navrhovaným překladatelským řešením této dublety je přídavné jméno *různý* (102), a to na základě definic „jsoucí nestejných druhů, rozmanitý“ a „odlišný, odchylný, rozdílný, jiný“ (SSČ, 2003, s. 370), které přímo odpovídají anglickým definicím.

- (102) *Pronajímatel a nájemce si mohou v nájemní smlouvě dohodnout pro nájemce **různá** omezení a pravidla, při jejichž splnění může předmět nájmu podnajímat.*
(Podnájemní smlouva pozemku, 2014)

Jako překlad dublety v (101) lze také použít přídavné jméno *veškerý*. To má podobný význam jako dubleta: „(úplně) všechnen, bez výjimky, beze zbytku“ (SSČ, 2003, s. 489). Toto přídavné jméno tedy sice nenesé význam různosti, ale svým

všezahrnujícím významem pokrývá všechny další možnosti. V textu tedy funguje obdobně jako anglická dubleta.

(103) *Tato smlouva ruší veškeré předchozí dohody a ujednání smluvních stran týkajících se předmětu této smlouvy.* (Smlouva o zabezpečení specializačního vzdělávání, 2016)

general, vague, and indefinite, vague, nonspecific, and indefinite

Na seznamu se dále nacházejí dvě triplety *general, vague, and indefinite* a *vague, nonspecific, and indefinite*, které jsou opět vzhledem k opakujícím se složkám a podobnosti ve významu analyzovány společně. Ze všech čtyř přídavných jmen je v právním slovníku BLD definováno pouze přídavné jméno *vague*. První definice tohoto přídavného jména zní: „imprecise; not sharply outlined; indistinct; uncertain“ (2004, s. 1585). Dále pokud přídavné jméno blíže určuje použití jazyka, jeho definice zní: „describing a distribution around a central norm, as opposed to a neatly bounded class; broadly indefinite“ a třetí definice v tomto slovníku zní: „characterized by haziness of thought“ (2004, s. 1585). V dubletě je přídavné jméno užito ve významu spojeném s neurčitostí, nejlépe tedy pojmový obsah vystihuje první definice.

Zbylé složky triplet nejsou v právních slovnících definovány a pro potřeby analýzy využívám definice ze slovníku OED. U přídavného jména *general* je v tomto slovníku uvedeno více definic. První a zároveň nejobecnější z nich zní: „Including, participated in by, involving, or affecting, all, or nearly all, the parts of a specified whole, or the persons or things to which there is an implied reference; completely or approximately universal within implied limits“. Přídavné jméno tedy podle této definice nese význam univerzálnosti a všeobecné platnosti. Na základě kontextu v (104) a s ohledem na složku *vague* v tripletě toto přídavné jméno nese spíše význam neurčitosti či přílišné obecnosti, často nežádoucí, a lépe tedy odpovídá další definice „Not entering into details; indefinite, vague“ (OED). I třetí přídavné jméno, *indefinite*, nese v rámci triplete podobný význam a podle slovníku může tedy být definováno jako: „Without distinct limitation of being or character; having no clearly defined or determined character: indeterminate, vague, undefined“ (OED).

(104) *The contract is too general, vague, and indefinite to support an action for specific performance* (Whiteway Neon-Ad., Inc. v. Maddox, 1954)

Podobný význam neurčitosti či obecnosti nese i druhá tripleta. V této tripletě se vyskytuje přídavné jméno *nonspecific*, které je definováno jako „Not specific; not restricted in extent, effect, etc.“ (2020). Tripletu *vague, nonspecific, and indefinite* nebylo možné najít použitou v kontextu, ale na základě významové podobnosti lze tvrdit, že její použití bude podobné jako v případě triplety *general, vague, and indefinite*. K tripletě jako celku se ve svém článku vyjadřuje Arturová (2019) a navrhuje tuto tripletu v překladu nezachovávat, jelikož jednotlivé složky triplety jsou synonymní, a tripleta tedy jako celek neplní ve výchozím textu žádnou důležitou funkci (Arturová, 2019). Vzhledem k podobnosti triplet lze toto tvrzení aplikovat i na první tripletu.

I u těchto triplet je navrhovaných překladatelských řešení více a všechna jsou jednoslovná. Prvním možným překladem je kvůli odpovídající definici přídavné jméno *neurčitý*. Jeho definice zní: „kt. není přesně vymezený, určený, jasně zřetelný“ (SSČ, 2003, s. 219) a odpovídá tak definicím všech anglických přídavných jmen použitých v tripletách. Jak je patrné z příkladů, v českých právních textech se kromě tohoto přídavného jména (105) vyskytuje také příslovce (106).

(105) *Je-li zůstavitelovo nařízení do té míry **neurčité**, že nelze zjistit, zda povolal náhradníka, nebo svěřenského nástupce, považuje se jeho nařízení za povolání náhradníka. (§1512 odst. 2 NOZ)*

(106) *Urcí-li prohlášení **neurčitě** nebo nesprávně podíl vlastníka jednotky na společných částech, nepřihlíží se k tomu. (§ 1168 odst. 2 NOZ)*

Dále lze pro překlad obou triplet také použít přídavné jméno *obecný*, a to na základě jeho definice: „týkající se všech, všeho, všeobecný“ a „vztahující se na celý soubor, třídu stejnorodých jevů“ (SSČ, 2003, s. 227). Z těchto definic je patrné, že toto přídavné jméno významově odpovídá spíše přídavnému jménu *general*, pokud je použito ve smyslu univerzálnosti. Pro překlad triplety ve smyslu nežádoucí neurčitosti je nutné použít přídavné jméno *obecný* ve spojení s příslovcem *příliš*, které je definováno jako: „přes náležitou míru“ (SSČ, s. 335). Slovní spojení *příliš obecný* bude mít tedy obdobný význam nežádoucí všeobecnosti jako výchozí triplety (107)

(107) ***příliš obecná** formulace požadavků v zadávací dokumentaci může způsobit prodloužení realizace zadávacího řízení i následné zakázky z důvodu velkého*

množství doplňujících dotazů a ohrozí kvalitu dodaného produktu (Smlouva o administraci zadávacího řízení a právním poradenství, 2018)

Dalším navrhovaným překladem je přídavné jméno *vágní*. To je definováno pomocí synonym „neurčitý, nepřesný“ (SSČ, 2003, s. 482) a jako překladatelské řešení jej navrhuji hlavně kvůli výskytu ve velmi podobném kontextu jako anglické triplety (108).

(108) *Vedlejší účastník k ústavní stížnosti v nyní projednávané věci namítá, že tato je velmi **vágní** ve vymezení údajně porušených základních práv a svobod.* (Nález Ústavního soudu, 2013)

5 Závěr

Dublety a triplety jsou nedílnou součástí právní angličtiny. Jak vyplývá z teoretické části práce, jedná se o ustálená slovní spojení dvou výrazů stejné gramatické kategorie, mezi kterými je jistý významový vztah. Původ mají již v období vzniku prvních právních textů a v jazyce anglických právních dokumentů přetrvávají do dnes. V současnosti je však jejich funkce v těchto textech zpochybňována a existují snahy o jejich eliminaci z těchto textů. Jejich výskyt v anglických právních textech je však stále častý, jak je patrné z příkladů uvedených v této diplomové práci. Vyskytují se například ve smlouvách, rozsudcích a zákonech.

Cílem této diplomové práce bylo navrhnout překlad adjektivních dublet a triplet do češtiny. V této práci bylo analýze podrobena celkově 31 adjektivních dublet a 7 adjektivních triplet. Nástrojem pro určení ekvivalentů byla pojmová analýza, která spočívala v porovnávání pojmových obsahů jednotlivých složek dublet a následně ve srovnání pojmového obsahu výchozích termínů a cílových termínů. Zdroji pro určování pojmového obsahu v obou jazycích byly ve většině případů slovníky (Garner, 2004; Garner, 2011; OED; Madar, 1999; SSČ), ale také články či zákoníky. Analýza se rovněž opírá o příklady užití dublet a triplet v kontextu, který v některých případech upřesňuje jejich význam. V rámci analýzy proběhlo také srovnání pojmových obsahů jednotlivých složek dublet a triplet za účelem určení, zda se jedná o synonyma a je možný jednoslovný překlad. Jak je patrné z glosáře (Příloha 1), pouze v případě dublet *able and willing, fit and proper* a triplety *ready, willing and able* se pojmový obsah

složek natolik lišil, že bylo doporučeno zachovat v překladu do českého jazyka dubletu. Ve většině případů se totiž jednalo o dublety a triplety tvořené složkami, jejichž význam byl natolik podobný, že nebylo tedy v překladu nutné zachovat obě složky. Z glosáře je rovněž patrné, že v mnoha případech je navrhovaných překladů více a je nutné z nich volit na základě kontextu.

Z analýzy rovněž vyplývá, že velká část adjektivních dublet a triplet nese v právních textech stejný význam jako v právním jazyce. I v těchto případech, kdy dubleta či tripleta neoznačuje čistě právní pojem, však bylo možné provést pojmovou analýzu.

Tato práce se zabývala překladem adjektivních dublet a triplet. Adjektivní dublety a triplety byly zvolené zejména na rozsah práce; na seznamu, ze kterého byly tyto dublety vybrány, se však nachází i další skupiny dublet a triplet. Návrhem pro další výzkum je analýza zejména substantivních dublet a triplet a také dublet a triplet tvořených slovesy.

Výsledky analýzy jsou prezentovány v glosáři v příloze práce (Příloha 1). Tento glosář může sloužit jako pomůcka při překladu analyzovaných adjektivních dublet a triplet, je však nutné jej chápat v kontextu provedené analýzy.

Summary

One of the many characteristic lexical features of legal English are binomials and multinomials, which are a pervasive phenomenon in English legal texts. They regularly appear in contracts, laws or judgements. These lexical units consist of two or more words that are semantically linked and can cause problems while translating legal texts into other languages. The aim of this thesis is to establish Czech translations for selected binomials and multinomials in English legal texts.

This diploma thesis consists of two parts. The aim of the theoretical part is to present and discuss theoretical aspects of binomials and multinomials in legal language. The theoretical part begins with defining binomials and multinomials and describing their origin and development in the context of historical development of legal language. The current approaches to binomials and multinomials and their criticism by the Plain English Movement are also presented. Furthermore, selected characteristic aspects linked with binomials and multinomials are discussed in the subchapters. The thesis presents Czech approaches to the topic of these lexical units as well. The third chapter presents a theoretical and methodological framework for the practical part of the thesis. It describes the process of contrastive conceptual analysis, which is used to establish translations of English terms and also discusses the terminological status of the analysed binomials and multinomials.

The contrastive conceptual analysis of selected adjectival binomials and multinomials is conducted in the practical part of the thesis. The adjectival binomials and multinomials analysed in this part were selected from list created by Garner in his dictionary "*Garner's dictionary of legal usage*" (2011). The aim of the analysis, and the thesis in general, is to establish the Czech translation equivalents of the selected lexical units. The contrastive conceptual analysis can be described as comparing and contrasting the concepts of both legal systems to arrive at a possible translation. The context is also provided for the analysed binomials and multinomials, as it can disambiguate their meaning. Based on the analysis it can be claimed that the majority of the analysed binomials and multinomials are consisting of synonymous or near-synonymous words and can thus be translated into Czech with a single word. The proposed translations need to be understood in the context of the examples used in the

thesis. For many binomials and multinomials there are more proposed translations and the choice of the most suitable one should be based on the context.

The established translations of the English binomials and multinomials are also presented in a glossary, which can be used as a guide for translating the adjectival binomials and multinomials.

Bibliografie

- ADAMS, Kenneth A. 2013. *A Manual of Style for Contract Drafting*. 3rd ed. Chicago, IL: ABA, Section of Business.
- ALCARAZ VARÓ, Enrique. 2009. Isomorphism and anisomorphism in the translation of legal texts. In OLSEN, Frances, Alexander LORZ a Dieter STEIN (eds.). *Translation issues in language and law*. London: Palgrave Macmillan UK, s. 182–192.
- BÁZLÍK, Miroslav. 2007. ART FOR ART'S SAKE? OR PECULIARITIES OF COORDINATION IN LEGAL ENGLISH. *Linguistica Pragensia*, 17(2), s. 90-101.
- BHATIA, Vijay K. 1994. Cognitive structuring in legislative provisions. In GIBBONS John (ed.). *Language and the Law*. London: Longman, s. 136-155.
- BOLESZCZUK, Emilia. 2017. PLAIN LANGUAGE SOLUTIONS TO THE PROBLEMS OF LEGALESE — A CASE STUDY OF WILLS. *Comparative Legilinguistics*, 5, s. 67-84.
- BUGAJ, Joanna. 2006. The language of legal writings in 16th century Scots and English: An etymological study of binomials. *ESP Across Cultures*, 3, s. 7-22.
- ČECHOVÁ, Marie. 1996. *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství.
- ČERMÁK, František. 2007. *Frazeologie a idiomatika česká a obecná = Czech and general phraseology*. Vyd. 1. Praha: Karolinum.
- DAVY, Derek a David CRYSTAL. 1973. *Investigating English style*. London: Longman.
- FILIPEC, Josef, František ČERMÁK. 1985. *Česká lexikologie*. 1. vyd. Praha: Academia.
- GREENBAUM, Sidney, Randolph QUIRK. 1990. *A students grammar of English language*. 1st ed. New York: Longman.

- GUSTAFSSON, Marita. 1984. The Syntactic Features of Binomial Expressions in Legal English. *Text*, 4 (1-3), s. 123-141.
- CHROMÁ, Marta. 2011. Synonymy and Polysemy in Legal Terminology and Their Applications to Bilingual and Bijural Translation. *Research in Language*, 9 (1), s. 31–50. Dostupné na:
https://www.researchgate.net/publication/270263016_Synonymy_and_Polysemy_in_Legal_Terminology_and_Their_Applications_to_Bilingual_and_Bijural_Translation
- CHROMÁ, Marta. 2014. *Právní překlad v teorii a praxi: nový občanský zákoník*. Vyd. 1. Praha: Karolinum.
- KLÉGR, Aleš, Jan ČERMÁK. 2008. Binomials in an Historical English Literary Perspective: Shakespeare, Chaucer, Beowulf. In PROCHÁZKA, Martin a ČERMÁK, Jan (eds.). *Shakespeare between the Middle Ages and modernism: from translator's art to academic discourse: a tribute to Professor Martin Hilský, MBE*. 1st ed. Prague: Charles University, Faculty of Arts.
- KNITTLOVÁ, Dagmar a kol. 2010. *Překlad a překládání*. Vyd. 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta.
- KOPACZYK, Joanna, Hans SAUER. 2017. Defining and Exploring Binomials. In KOPACZYK, Joanna & SAUER Hans (eds.). *Binomials in the History of English: Fixed and Flexible*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 1-24.
- LEHTO, Anu. 2017. Binomials and Multinomials in Early Modern English Parliamentary Acts. In KOPACZYK, Joanna & SAUER Hans (eds.), *Binomials in the History of English: Fixed and Flexible*. Cambridge: Cambridge University Press. s. 261-278.
- MALKIEL, Yakov. 1959. Studies In Irreversible Binomials. *Lingua*, 8, s. 113-160.
- MELLINKOFF, David. 1963. *The Language of the Law*. Boston, MA: Little, Brown and Company.
- PEPRNÍK, Jaroslav. 1998. *English lexicology*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého.

- RILEY, Alison. 1996. The meaning of words in english legal texts: Mastering the vocabulary of the law —a legal task. *The Law Teacher*, 30(1), s. 68-83.
- SAUER, Hans, Birgit SCHWAN. 2017. Heaven and Earth, Good and Bad, Answered and Said: A Survey of English Binomials and Multinomials. *Studia Linguistica Universitatis Jagellonicae Cracoviensis*, 134, s. 83–96.
- SCOTTO DI CARLO, Giuseppina. 2015. *Diachronic and synchronic aspects of legal English: Past, present, and possible future of legal English*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- SLABBERT, Magda. 2011. The requirement of being a ‘fit and proper’ person for the legal profession. *Potchefstroom Electronic Law Journal*, 14(4), s. 209–231.
Dostupné na:
https://www.researchgate.net/publication/228244253_The_Requirement_of_Being_a_'Fit_and_Proper'_Person_for_the_Legal_Profession/citations
- STANOJEVIĆ, Maja. 2011. Legal English – Changing Perspective. *Facta Universitatis: Linguistics and Literature*, 9(1), s. 66–75. Dostupné na:
<<http://facta.junis.ni.ac.rs/lal/lal201101/lal201101-07.pdf>>
- TIERSMA, Peter M. 2000. *Legal language*. Chicago, Ill.: Univ. of Chicago Press.
- TOMÁŠEK, Michal. 2003. *Překlad v právní praxi*. 2. dopl. vyd. Praha: Linde, Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví.
- VINAY, Jean-Paul, Jean DARBELNET. 1995. *Comparative stylistics of French and English: a methodology for translation*. Amsterdam: J. Benjamins Pub. Co.

Online zdroje

- ADAMS, Kenneth A. 2010. “Sole” and “Exclusive”. In: *Adams on Contract Drafting* [online]. [cit. 21. 3. 2020]. Dostupné na: <https://www.adamsdrafting.com/sole-and-exclusive/>

- ADAMS, Kenneth A. 2012. Revisiting “Sole” and “Exclusive”. In: *Adams on Contract Drafting* [online]. [cit. 21. 3. 2020]. Dostupné na: <https://www.adamsdrafting.com/revisiting-sole-and-exclusive/>
- ARTURO, Paula. 2019. Doublets & Triplets: Translate or Drop? In: *Translating Lawyers Academy* [online]. [cit. 14.3.2020]. Dostupné na: <https://www.translatinglawyersacademy.com/blog/doublets-and-triplets>
- Clarity. [online]. Clarity International: © 2020. [cit. 30. 3. 2020]. Dostupné na: <https://clarity-international.net>
- Cliffe Dekker Hofmeyr. 2018. What is meant by 'fit and proper'? The Australian Federal Court sheds some light. In: *Cliffe Dekker Hofmeyr* [online]. [cit. 17. 7. 2019]. Dostupné na: <https://www.cliffedekkerhofmeyr.com/en/news/publications/2018/Tax/tax-alert-28-november-what-is-meant-by-fit-and-proper-the-australian-federal-court-sheds-some-light.html>
- Epravo.cz. 2002. Platnost a účinnost právních úkonů, smluv. In: *Epravo.cz* [online]. [cit. 21. 7. 2019]. Dostupné na: https://www.epravo.cz/top/clanky/?pg=21&typ=clanky&s1=Y&s2=4&s3=4&s4=0&s5=0&s6=0&m=1&recid_cl=15618
- KAUSTA, Petr. 2012. Neplatnost právních úkonů. In: *Advokát Petr Kausta* [online]. [cit. 27. 7. 2019]. Dostupné na: <http://www.kausta.cz/cz/neplatnost-pravnich-ukonu>
- Kraut Law Group Criminal & DUI Lawyers. © 2020. California Penal Code Section 647.6 PC: Annoying or Molesting a Child. In: *Kraut Law Group Criminal & DUI Lawyers*. [online]. [cit. 28. 4. 2020]. Dostupné na: <https://www.losangelescriminallawyer.pro/california-penal-code-section-647-6-pc-annoying-or-molesting-a-c.html>
- Law Insider. [online]. Law Insider Inc.: © 2013-2020. Dostupné na: <https://www.lawinsider.com>

LEVY, James. 2009. When is final, conclusive and binding, not so final, conclusive or binding? In: *Practical Law Construction Blog* [online]. [cit. 27. 6. 2019].

Dostupné na: <http://constructionblog.practicallaw.com/when-is-final-conclusive-and-binding-not-so-final-conclusive-or-binding/>

Plain English Campaign. [online]. Plain English Campaign: © 2020. [cit. 30. 3. 2020].

Dostupné na: <http://www.plainenglish.co.uk>

ŠULCOVÁ Jindra. 2012. Druhy licenčních smluv. In: *Jindra Sulcova* [online]. [cit. 30.

4. 2020]. Dostupné na: <https://www.jindrasulcova.cz/single-post/druhy-licencnich-smluv>

Slovníky

BLACK, Henry Campbell, Bryan A. GARNER, ed. 2004. *Black's Law Dictionary*. 8th ed. St. Paul, MN.: Thomson-West.

GARNER, Bryan A. 2011. *Garner's dictionary of legal usage*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press.

MADAR, Zdeněk. 1999. *Slovník českého práva*. Díl 1, A-O. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Linde.

MADAR, Zdeněk. 1999. *Slovník českého práva*. Díl 2, P-Z. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Linde.

MEJSTRÍK, Vladimír (ed.). 2003. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost: s Dodatkem ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky*. Vyd. 3., opr. Praha: Academia.

Oxford English Dictionary. [online]. Oxford University Press: © 2020. Dostupné na: www.oed.com

PAULDURA, Lukáš a kol. 2014. *Slovník právních pojmů: občanský zákoník*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR. Rekodifikace.

TransLegal. [online]. Translegal.com: © 2020. Dostupné na: www.translegal.com

US Legal: Definitions. [online] Legal Forms, Inc.: © 1997-2019. Dostupné na:
<<http://definitions.uslegal.com>>

České právní předpisy

- aktuální znění: zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- aktuální znění: zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Anglické právní předpisy

2019 Florida Statutes

2005 Connecticut code

Soudní rozhodnutí

General Council of the Bar of South Africa v Jiba and Others, 833 ZAGPPHC (2016)

Australian Broadcasting Tribunal v Bond, HCA 33 (1990)

Zdroje českých právních dokumentů

www.smlouvy.gov.cz

(Smlouva o ručení, 2018; Rámcová smlouva o krátkodobých nájmech za účelem pořádání svatebních obřadů, 2017; Dohoda o poskytování záloh za odběr tepelné energie, 2019; Smlouva o dílo, 2018; Kupní smlouva o převodu nemovitosti, 2016; Kupní smlouva, 2017; Kupní smlouva, 2018; Smlouva o zabezpečení specializačního vzdělávání, 2016; Smlouva o administraci zadávacího řízení a právním poradenství, 2018)

<https://zakazky.slapanice.cz> (Smlouva o dílo, 2016)

www.eon-distribuce.cz (Všeobecné obchodní podmínky, 2014)

www.kraj-jihocesky.cz (Smlouva mandátní, 2012)
www.blatno-lounsko.cz (Smlouva o výpůjčce, 2017)
www.praha12.cz (Smlouva o nájmu pozemku, 2012)
www.businessinfo.cz (Smlouva o převodu cenných papírů, 2019)
www.czechpoint101.com (Smlouva o nájmu bytu, 2019)
www.msk.cz (Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu, 2014)
www.revnice.cz (Kupní smlouva, 2018)
www.zahradkari.cz (Podnájemní smlouva pozemku, 2014)
www.usoud.cz (Nález Ústavního soudu, 2013)
<http://prackovice-litochovice.cz> (Smlouva o dílo, 2012)

Zdroje anglických právních dokumentů

www.lawinsider.com
www.law.justia.com (A-1 Garage v. Lange Investment Co., 1935; Whiteway Neon-
Ad., Inc. v. Maddox, 1954)
<https://app.leg.wa.gov/rcw> (Revised Code of Washington, 2019)
www.archive.org (A Codification of the Statute Law of Georgia, 1848)

Přílohy

Příloha 1 – Anglicko-český glosář adjektivních dublet a triplet

Strana	Anglická dubleta/tripleta	Navrhovaný překlad
s. 27	able and willing ready, willing and able	schopný a ochotný
s. 29	all and singular all and sundry	všechn každý
s. 31	all and every any and all	všechn každý jakýkoli(v)
s. 32	answerable and accountable	odpovědný (odpovídá)
s. 33	appropriate and proper	vhodný patřičný přiměřený
s. 34	chargeable and accountable	odpovědný
s. 35	definite and certain	určitý sjednaný dohodnutý
s. 36	due and owing due and payable	splatný
s. 37	each and all each and every	každý všechn
s. 38	exact and specific	přesný (přesně)
s. 39	false and untrue	lživý nepravdivý zkreslený nesprávný zavádějící
s. 42	final and conclusive (and binding)	pravomocný konečný

s. 43	fit and proper	vhodný a způsobilý vhodný způsobilý
s. 45	free and clear	nezatížený
s. 46	full and complete	úplný plný (plně, v plném rozsahu)
s. 47	good and effectual	účinný náležitý patříčný přiměřený příslušný
s. 48	legal and valid legal and valid, and binding	platný závazný
s. 50	new and novel	nový původní
s. 51	null and of no effect null and void null and void and of no effect	neplatný (neplatnost)
s. 53	other and further	jiný ostatní další
s. 54	separate and apart	oddělený (odděleně) spolu nežijí
s. 56	separate and distinct	samostatný odlišný
s. 57	similar and like	podobný obdobný
s. 58	sole and exclusive	jediný výhradní výlučný

s. 60	total and entire	celý celkový úplný naprostý
s. 61	true and correct (and complete)	pravdivý správný přesný
s. 63	various and sundry	různý veškerý
s. 64	general, vague, and indefinite, vague, nonspecific, and indefinite	neurčitý (neurčitě) obecný (příliš obecný) vágní

Dublety

<i>able and willing</i>	<i>due and owning</i>
<i>act and deed</i>	<i>due and payable</i>
<i>agree and covenant</i>	<i>each and all</i>
<i>agreed and declared</i>	<i>each and every</i>
<i>aid and abet</i>	<i>ends and objects</i>
<i>aid and comfort</i>	<i>escape and evade</i>
<i>all and every</i>	<i>exact and specific</i>
<i>all and singular</i>	<i>execute and perform</i>
<i>all and sundry</i>	<i>false and untrue</i>
<i>amount or quantum</i>	<i>final and conclusive</i>
<i>annoy or molest</i>	<i>finish and complete</i>
<i>annulled and set aside</i>	<i>fit and proper</i>
<i>answerable and accountable</i>	<i>for and in behalf of</i>
<i>any and all</i>	<i>force and effect</i>
<i>appropriate and proper</i>	<i>fraud and deceit</i>
<i>attached and annexed</i>	<i>free and clear</i>
<i>authorize and direct</i>	<i>from and after</i>
<i>authorize and empower</i>	<i>full and complete</i>
<i>betting or wagering</i>	<i>full faith and credit</i>
<i>bills and notes</i>	<i>furnish and supply</i>
<i>bind and obligate</i>	<i>good and effectual</i>
<i>by and between</i>	<i>goods and chattels</i>
<i>by and through</i>	<i>have and hold</i>
<i>by and under</i>	<i>indemnify and hold harmless</i>
<i>by and with</i>	<i>keep and maintain</i>
<i>canceled and set aside</i>	<i>kind and character</i>
<i>cease and come to an end</i>	<i>kind and nature</i>
<i>cease and determine</i>	<i>known and described as</i>
<i>chargeable and accountable</i>	<i>laid and levied</i>
<i>claim and demand</i>	<i>leave and license</i>
<i>covenant and agree</i>	<i>legal and valid</i>
<i>custom and usage</i>	<i>liens and encumbrances</i>
<i>deed and assurance</i>	<i>made and signed</i>
<i>deem and consider</i>	<i>maintenance and upkeep</i>
<i>definite and certain</i>	<i>make and enter into (a contract)</i>
<i>demises and leases</i>	<i>make and execute</i>
<i>deposes and says</i>	<i>means and includes</i>
<i>desire and require</i>	<i>messuage and dwelling-house</i>
<i>do and perform</i>	<i>mind and memory</i>
<i>dominion and authority</i>	<i>name and style</i>

new and novel
nominate and appoint
null and of no effect
null and void
object and purpose
order and direct
other and further (relief)
over and above
pains and penalties
pardon and forgive
part and parcel
peace and quiet
perform and discharge
power and authority
premeditation and malice
aforethought
release and discharge
repair and make good
restrain and enjoin
reverts to and falls back upon
save and except
seised and possessed (of)
sell and assign
separate and apart
separate and distinct

set aside and vacate
settle and compromise
shall and will
shun and avoid
similar and like
sole and exclusive
son and heir
successors and assigns
supersede and displace
surmise and conjecture
then and in that event
title and interest
total and entire
touch and concern
true and correct
truth and veracity
type and kind
uncontroverted and
uncontradicted
understood and agreed
unless and until
uphold and support
used and applied
various and sundry
will and testament

Triplety a delší řetězce

amend, vary, or modify

build, erect, or construct

business, enterprise, or undertaking

cancel, annul, and set aside

changes, variations, and modifications

costs, charges, and expenses

do, execute, and perform

form, manner, and method

general, vague, and indefinite

give, devise, and bequeath

goods, chattels, and effects

grant, bargain, sell, and convey

grants, demises, and lets

hold, possess, and enjoy

initiate, institute, and commence

lands, tenements, and hereditaments

legal, valid, and binding

liberties, rights, and privileges

loans, borrowings, and advances

make, publish, and declare

name, constitute, and appoint

ordered, adjudged, and decreed

pay, satisfy, and discharge

place, install, or affix

possession, custody, and control

promise, agree, and covenant

ready, willing, and able

reconstitution, reorganization, or reconstruction

remise, release, and forever discharge

remise, release, and forever quitclaim

repair, uphold, and maintain

rest, residue, and remainder

right, title, and interest

sell, call in, and convert

signed, sealed, and delivered

situate, lying, and being in

suit, claim, or demand

terminate, cancel, and revoke

terms, stipulations, and conditions

vague, nonspecific, and indefinite

way, shape, or form

adjektivní dublety a triplety

able and willing

all and every

all and singular

all and sundry

answerable and accountable

any and all

appropriate and proper

chargeable and accountable

definite and certain

due and owing

due and payable

each and all

each and every

exact and specific

false and untrue

final and conclusive

fit and proper

free and clear

full and complete

good and effectual

legal and valid

new and novel

null and of no effect

null and void

other and further (relief)

separate and apart

separate and distinct

similar and like

sole and exclusive

total and entire

true and correct

various and sundry

general, vague, and indefinite

legal, valid, and binding

ready, willing, and able

vague, nonspecific, and indefinite

substantivní dublety a triplety

act and deed
aid and comfort
amount or quantum
betting or wagering
bills and notes
claim and demand
custom and usage
deed and assurance
dominion and authority
ends and objects
force and effect
fraud and deceit
full faith and credit
goods and chattels
kind and character
kind and nature
leave and license
liens and encumbrances
maintenance and upkeep
messuage and dwelling-house
mind and memory
name and style
object and purpose
pains and penalties
part and parcel
peace and quiet

power and authority
premeditation and malice aforethought
release and discharge
son and heir
successors and assigns
surmise and conjecture
title and interest
truth and veracity
type and kind
will and testament
business, enterprise, or undertaking
changes, variations, and modifications
costs, charges, and expenses
form, manner, and method
goods, chattels, and effects
lands, tenements, and hereditaments
liberties, rights, and privileges
loans, borrowings, and advances
possession, custody, and control
reconstitution, reorganization, or reconstruction
rest, residue, and remainder
right, title, and interest
suit, claim, or demand
terms, stipulations, and conditions
way, shape, or form

dublety a triplety tvořené slovesy

<i>agree and covenant</i>	<i>restrain and enjoin</i>
<i>aid and abet</i>	<i>reverts to and falls back upon</i>
<i>annoy or molest</i>	<i>sell and assign</i>
<i>authorize and direct</i>	<i>set aside and vacate</i>
<i>authorize and empower</i>	<i>settle and compromise</i>
<i>bind and obligate</i>	<i>shall and will</i>
<i>cease and come to an end</i>	<i>shun and avoid</i>
<i>cease and determine</i>	<i>supersede and displace</i>
<i>covenant and agree</i>	<i>touch and concern</i>
<i>deem and consider</i>	<i>uphold and support</i>
<i>demises and leases (demise and lease)</i>	<i>amend, vary, or modify</i>
<i>deposes and says (depose and say)</i>	<i>build, erect, or construct</i>
<i>desire and require</i>	<i>cancel, annul, and set aside</i>
<i>do and perform</i>	<i>do, execute, and perform</i>
<i>escape and evade</i>	<i>give, devise, and bequeath</i>
<i>execute and perform</i>	<i>grants, demises, and lets</i>
<i>finish and complete</i>	<i>hold, possess, and enjoy</i>
<i>furnish and supply</i>	<i>initiate, institute, and commence</i>
<i>have and hold</i>	<i>make, publish, and declare</i>
<i>indemnify and hold harmless</i>	<i>name, constitute, and appoint</i>
<i>keep and maintain</i>	<i>pay, satisfy, and discharge</i>
<i>make and enter into (a contract)</i>	<i>place, install, or affix</i>
<i>make and execute</i>	<i>promise, agree, and covenant</i>
<i>means and includes</i>	<i>remise, release, and forever discharge</i>
<i>nominate and appoint</i>	<i>remise, release, and forever quitclaim</i>
<i>order and direct</i>	<i>repair, uphold, and maintain</i>
<i>pardon and forgive</i>	<i>sell, call in, and convert</i>
<i>perform and discharge</i>	<i>situate, lying, and being in</i>
<i>repair and make good</i>	<i>terminate, cancel, and revoke</i>

participiální dublety a triplety

agreed and declared
annulled and set aside
attached and annexed
canceled and set aside
known and described as
laid and levied
made and signed
seised and possessed (of)
uncontroverted and uncontradicted
understood and agreed
used and applied
ordered, adjudged, and decreed
signed, sealed, and delivered

dublety a triplety tvořené předložkami

by and between
by and through
by and under
by and with
for and in behalf of
from and after
over and above
save and except

adverbiální dublety a triplety

then and in that event

dublety a triplety tvořené spojkami

unless and until